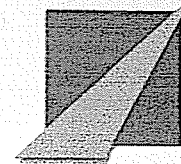

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ &
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΙΔΙΚΗΣ ΦΑΣΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Επιμέλεια:

Χ. Μπουρσανίδης

Υπεύθυνος Σπουδών & Έρευνας

ΙΖ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

ΤΜΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΑΘΗΝΑ 2005

ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΕΡΓΟ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
(ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ)

Ε. Π. * ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ *

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΕΙΡΑΙΩΣ 211 & ΘΡΑΚΗΣ 2, Τ.Κ. 177 78 ΤΑΥΡΟΣ

Εργαστήριο Δ/νση: τηλ.: (210) 3496225, Fax: (210) 3428042

Γραμματεία ΕΣΣΔΔ: τηλ.: (210) 3496242, (210) 3496243

Fax: (210) 3428046

Web site: www.ekdd.gr

E-mail: esdd@ekdd.gr

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Επιμέλεια:

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΥΡΣΑΝΙΔΗΣ
Υπεύθυνος Σπουδών & Έρευνας Τμήματος

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
Εισαγωγή	3
Πίνακας Διδασκόντων	10
Πίνακας Μαθημάτων / Σεμιναρίων	12
Κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης	
ΚΑ-Σ01: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ	14
ΕΝΩΣΗ	15
ΚΑ-Μ01.1: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	16
ΚΑ-Μ01.2: ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	18
ΚΑ Μ01.3: ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	20
ΚΑ-Σ02: ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ	24
ΚΑ-Μ02.1: ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ	25
ΚΑ-Μ02.2: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	27
ΚΑ-Ε02.3: Ε.Π ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	28
ΚΑ-Μ02.4: ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	30
ΚΑ-Σ03: ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	32
ΚΑ-Μ03.1: ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	33
ΚΑ-Μ03.2: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	36
ΚΑ-Μ03.3: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	41
ΚΑ-Μ03-4 ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	44
ΚΑ-Σ04: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	46
ΚΑ-Μ04.1: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	47
ΚΑ-ΜΠ04.2: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	49
ΚΑ-Μ04.3: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Ms PROJECT	50
ΚΑ-ΕΠ04.4: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	53
ΚΑ-Ε04.5: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	55
ΚΑ-Ε04.6: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	57
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	58
ΚΑ-Γ01: ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΑ	59
ΚΑ-Γ02: ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	59
Κύκλος Σεμιναρίων Εξειδίκευσης	
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	
ΚΑ-Σ01: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΦΩΣΗ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	66
ΚΑ-Σ02: ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	67
ΚΑ-Σ03: ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	68
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ	
ΚΑ-Ε01: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	69
ΚΑ-Ε02: ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	71
ΚΑ-Ε03: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	72
ΚΑ-Ε04: ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ - ΠΡΟΝΟΙΑ	73
ΚΑ-ΕΠ05: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ	74
ΚΑ. ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΑ, ΓΑΛΛΙΚΑ, ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	76

Εισαγωγή

Σύντομη περιγραφή του Τμήματος

Το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης απευθύνεται στους σπουδαστές οι οποίοι επιλέγουν να στελεχώσουν τις μονάδες της Δημόσιας Διοίκησης με αντικείμενο την Υγεία, την Κοινωνική Αλληλεγγύη, την Απασχόληση και την Κοινωνική Προστασία. Μία κριτικά αναστοχαστική και συστηματική προσέγγιση των ιδιαιτεροτήτων των πεδίων δράσης και των αναγκών εκπαίδευσης και κατά συνέπεια των γνωστικών αντικειμένων και της διδακτέας ύλης οδήγησε στην λειτουργική διαφοροποίηση του Τμήματος σε δύο διακριτές κατευθύνσεις:

- της Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας το οποίο εκπαιδεύει σπουδαστές που στελεχώνουν τις Διευθύνσεις του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, τα ΠΕΣΥΠ, τις Νοσοκομειακές Μονάδες, τα Ασφαλιστικά Ταμεία-Κλάδος Υγείας και τους λοιπούς συναφείς εποπτευόμενους Φορείς
- της Διοίκησης Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής, το οποίο εκπαιδεύει σπουδαστές που στελεχώνουν τις Διευθύνσεις του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, τις Διαχειριστικές Αρχές Απασχόλησης-Equal, τις μονάδες του ΟΑΕΔ, τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, και τους συναφείς εποπτευόμενους Φορείς.

☛ Το παρόν Πρόγραμμα που ακολουθεί περιγράφει τη δομή και το περιεχόμενο των σπουδών της κατεύθυνσης Διοίκησης Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής.

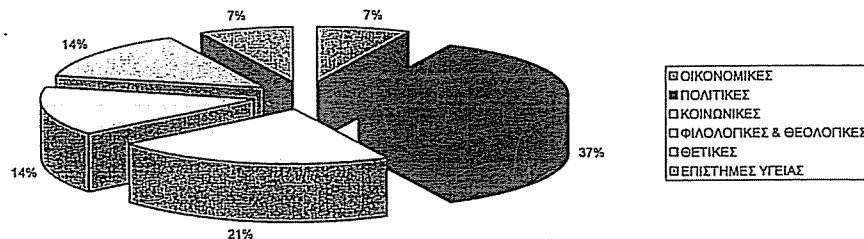
Προφίλ Σπουδαστών

Στο Πρόγραμμα Μαθημάτων Διοίκησης υπηρεσιών υγείας της ΙΖ' Εκπαιδευτικής Σειράς θα συμμετάσχουν 14 Σπουδαστές, οι οποίοι με κριτήριο διαφοροποίησης τη βασική πανεπιστημιακή τους εκπαίδευση παρουσιάζονται όπως βλέπουμε στον Πίνακα που ακολουθεί:

ΣΠΟΥΔΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	2
ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	2
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	5
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	1
ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΥΓΕΙΑΣ	1
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	3
Σύνολο Σπουδαστών	14

Μία ποσοστιαία απεικόνιση της δομής σπουδών και της κατανομής των σπουδαστών σε ποσοστιαία μορφή εμφανίζεται στο παρακάτω γράφημα.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Είναι χαρακτηριστικό ότι από τους 14 σπουδαστές το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής, δηλαδή 5 σπουδαστές, προέρχονται από τις Πολιτικές-Διοικητικές Επιστήμες

Σκοπός και Στόχος Προγράμματος Σπουδών

Κατευθυντήρια ιδέα σχεδιασμού και οικοδόμησης του Προγράμματος σπουδών στηρίζεται στην παραδοχή, ότι ένα από τα βασικά στοιχεία λειτουργίας της ΕΣΔΔ αποτελεί η δημιουργία διοικητικών στελεχών ταχέως εξέλιξης στην ελληνική Δημόσια Διοίκηση και ως εκ τούτου είναι άμεσα συνδεδεμένο τόσο με τις ανάγκες της υφιστάμενης κατάστασης όσο και με τις αναδυόμενες ανάγκες και απαιτήσεις εκσυγχρονισμού, δομικής ανασυγκρότησης και ποιοτικής αναβάθμισης δομών και λειτουργικών διαδικασιών των Δημόσιων Υπηρεσιών, που προκαλούνται από το συνεχώς μεταβαλλόμενο διοικητικό περιβάλλον. Είναι πρόδηλο λοιπόν, ότι οι απαιτήσεις και προκλήσεις αυτές προϋποθέτουν από τα σύγχρονα διοικητικά στελέχη ένα πολύ υψηλό επίπεδο γνώσεων και διοικητικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Το συγκεκριμένο Πρόγραμμα Σπουδών είναι προσανατολισμένο και αποσκοπεί στην παροχή, μεταφορά και την απόκτηση αυτών των γνώσεων, και στην ανάπτυξη των ενδεδειγμένων δεξιοτήτων.

Η βαθύτερη φιλοσοφία που διαπνέει και διαπερνά το Πρόγραμμα Σπουδών, στοχεύει στη διαμόρφωση ενός άρτια εκπαιδευμένου σώματος στελεχών της Κοινωνικής Διοίκησης, οι οποίοι θα είναι εφοδιασμένοι με όλα τα στοιχεία και χαρακτηριστικά, ως λειτουργικά προαπαιτούμενα, και θα τους καθιστά ικανούς να συμβάλουν στην βελτίωση της διοικητικής-λειτουργικής ικανότητας των κοινωνικοκρατικών θεσμών και οργανισμών της Δημόσιας Διοίκησης και στην αναβάθμιση της δημόσιας εικόνας αυτής.

Ειδικότερα η λογική του προγράμματος σπουδών της κατεύθυνσης της ειδικής φάσης σπουδών, ως μία ισορροπημένη σχέση θεωρητικής και πρακτικής εκπαίδευσης, είναι προσανατολισμένη και συνδέεται άμεσα με την διασφάλιση τριών δυναμικά αλληλεξαρτούμενων διαστάσεων και επιπέδων της εκπαιδευτικής διαδικασίας:

α. Σε επίπεδο απόκτησης γνώσεων,

Πρώτα απ' όλα, το πρόγραμμα σπουδών στηρίζει και προάγει της μεταφορά και την απόκτηση ενός συστήματος γνώσεων, τεχνικών και μεθόδων, μέσω των οποίων προσφέρεται τόσο η κατανόηση (γνώση) όσο και η δυνατότητα διαπλαστικής παρέμβασης (τεχνικές-μέθοδοι-εργαλεία) στο χώρο της Κοινωνικής διοίκησης. Το πρόγραμμα της ειδικής φάσης σπουδών σχεδιάστηκε λοιπόν έτσι ώστε να δώσει την δυνατότητα στα μελλοντικά στελέχη των Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής να αποκτήσουν όλες εκείνες τις ειδικές γνώσεις, μεθοδολογίες και εργαλεία, οι οποίες θεωρούνται απαραίτητες στην εργασία τους. Με βάση αυτή τη λογική θα αποτελέσουν αντικείμενο διδασκαλίας, ανάλυσης, επεξεργασίας, και μελέτης θέματα:

- > Διάρθρωσης της Αγοράς Εργασίας
- > Ενεργών πολιτικών απασχόλησης στην Ελλάδα
- > Σχέσεων μετανάστευσης – Πολιτείας και της αγοράς εργασίας
- > Συστημάτων χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση
- > Συστημάτων Κοινωνικής Προστασίας

β. Σε επίπεδο ανάπτυξης δεξιοτήτων,

Η απόκτηση ειδικών γνώσεων στους προαναφερόμενους τομείς δεν είναι από μόνη της επαρκής για να ενταχθεί το μελλοντικό στέλεχος της Κοινωνικής Διοίκησης κατευθείαν στην εργασία του. Κρίθηκε λοιπόν, δεύτερον, σκόπιμο και απαραίτητο, η συμπλήρωση των θεωρητικών γνώσεων με την ανάπτυξη κατάλληλων διοικητικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων που χαρακτηρίζουν ένα διακεκριμένο σύγχρονο στέλεχος της διοίκησης του μέλλοντος απαραίτητες για τη μελλοντική δουλειά τους. Στο πλαίσιο αυτό, το πρόγραμμα αποσκοπεί:

- Στην καλλιέργεια κριτικής, αναλυτικής και συνθετικής σκέψης, και στην σφαιρική προσέγγιση θεμάτων που οδηγούν στην ανάπτυξη της **ικανότητας επίλυσης προβλημάτων** αυξημένης πολυπλοκότητας που κατά κανόνα χαρακτηρίζουν τους Οργανισμούς Κοινωνικής Πολιτικής
- Στην καλλιέργεια χρήσης σύγχρονων εργαλείων και ανάπτυξη αντίστοιχων δεξιοτήτων μέσα από την εξάσκηση των σπουδαστών τόσο κατά την διάρκεια των μαθημάτων όσο πολύ περισσότερο στο πλαίσιο συναφών Εργαστηρίων (π.χ. Στρατηγικού Σχεδιασμού, Αξιολόγηση Κοινωνικών Προγραμμάτων, ...)
- Στην **καλλιέργεια επικοινωνιακών και κοινωνικών δεξιοτήτων** μέσα από την εξάσκηση των σπουδαστών κατά τη διάρκεια των επιμέρους μαθημάτων, εργαστηρίων και παρουσιάσεων-υποστήριξης των εργασιών.
- Στην **απόκτηση τεχνικών δεξιοτήτων**, μέσα από την εκμάθηση τεχνικών παρουσιάσεων με τη χρήση Η/Υ, την ανάπτυξη ιστοσελίδων, τη χρήση ειδικού λογισμικού και πολυμέσων (multimedia).

γ. Σε επίπεδο διάπλασης συμπεριφορών και διαμόρφωσης στάσεων

Τρίτο στοιχείο τέλος, το οποίο συμβάλλει στην παραγωγή άρτιων και ολοκληρωμένων υψηλόβαθμων διοικητικών στελεχών συνιστά εισέτι η σταθερή προσήλωση και προσανατολισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας στην διάπλαση προτύπων συμπεριφοράς και στην διαμόρφωση κοινών στάσεων και αντιλήψεων τέτοιων που να συνάδουν και να ανταποκρίνονται στο ολοκληρωμένο προφίλ ενός σύγχρονου διοικητικού στελέχους ταχείας εξέλιξης. Με αυτήν την έννοια το κεντρικό μέλημα όλων των συντελεστών της Εκπαιδευτικής Διαδικασίας στοχεύει και οφείλει να επικεντρωθεί:

- Στην καλλιέργεια **συνεργατικής συμπεριφοράς**, μέσα από την «από κοινού» ανάληψη γραπτών εργασιών και παρουσίασή τους.
- Στην **εργήγορη, ευελιξία και διορατικότητα**, μέσα από ορθό χρονοπρογραμματισμό και τη σωστή διαχείριση του χρόνου κατά την ανάληψη, συγγραφή και παρουσίαση εργασιών, κατά τη διεξαγωγή των ασκήσεων προσομοίωσης αλλά και κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης
- Στην **αντίληψη των διαφορετικών πλαισίων και των γρήγορων αλλαγών** που προκαλούνται από το συνεχώς μεταβαλλόμενο διοικητικό περιβάλλον, στα οποία καλούνται να δραστηριοποιηθούν οι σπουδαστές στη μελλοντική τους εργασία.
- Στην καλλιέργεια **‘ήθους εργασίας’** και της **‘ηθικής της ευθύνης’** (Max Weber) όσο και **μίας θετικής στάσης και αντίληψης** στην άσκηση καθηκόντων, στην δημιουργικότητα, και την ανάληψη πρωτοβουλιών.

Δομή και Διάρθρωση Προγράμματος Ειδικής Φάσης Σπουδών

Το πρόγραμμα της Ειδικής Φάσης Σπουδών πραγματοποιείται μετά το πέρας της Κοινής Φάσης Σπουδών, στην οποία συμμετέχουν οι σπουδαστές σε ένα ενιαίο πρόγραμμα βασικής κατάρτισης, διάρκειας 4 μηνών. Το πρόγραμμα της Ειδικής Φάσης Σπουδών περιλαμβάνει τρεις κύκλους:

- (α) **Κύκλο Μαθημάτων**, διάρκειας 5 μηνών,
- (β) **Κύκλο Σεμιναρίων**, διάρκειας 4 μηνών και
- (γ) **Κύκλο Τελικών Εργασιών**, διάρκειας 3 μηνών.

Μεταξύ του κύκλου μαθημάτων και του κύκλου σεμιναρίων μεσολαβεί περίοδος 4 μηνών **Πρακτικής Εκπαίδευσης**, στο Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, στον ΟΑΕΔ, στα Ταμεία και σε άλλους συναφείς Φορείς της Δημόσιας Διοίκησης.

A) Κύκλος μαθημάτων

Ο κύκλος μαθημάτων διαρθρώνεται στη βάση **τεσσάρων σεμιναριακών αξόνων**. Κάθε σεμιναριακός άξονας καλύπτει ένα ευρύτερο γνωστικό πεδίο και περιλαμβάνει μαθήματα και εργαστήρια.

1. **Κοινωνικό Κράτος και Πολιτικές Απασχόλησης στην Ε.Ε:** Ο άξονας αυτός περιλαμβάνει τρία μαθήματα (1) Κοινωνική Ευρώπη θεμελιώδεις αρχές και θεσμοί Κοινωνικής Πολιτικής, (2) Ευρωπαϊκές Πολιτικές Απασχόλησης, (3) Διάρθρωση Αγοράς Εργασίας και απασχόληση, Εξελίξεις και Προοπτικές

2. **Εθνικές Πολιτικές Απασχόλησης – Διαμόρφωση και Εφαρμογές:** Ο άξονας αυτός περιλαμβάνει τρία μαθήματα και ένα εργαστήριο (1) Εθνικές Δράσεις Απασχόλησης -Κατάρτισης και Δομές Στήριξης, (2) Προγράμματα και μέτρα ενεργών πολιτικών απασχόλησης στην Ελλάδα (3) Μεταναστευτική Πολιτική και αγορά εργασίας, (4) Το εργαστήριο Ε.Π. Απασχόληση και κατάρτιση διαδικασίες ένταξης πράξεων
3. **Θεσμοί και Πολιτικές Κοινωνικής Προστασίας:** Ο άξονας περιλαμβάνει τέσσερα μαθήματα (1) Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλειας, (2) Θεσμικό Πλαίσιο και Πολιτικές Ασφάλισης και Πρόνοιας, (3) Οικονομικά της Κοινωνικής Προστασίας, (4) Ποιότητα στους Οργανισμούς Κοινωνικής Πολιτικής.
4. **Διοίκηση - Οργάνωση και Νέες Τεχνολογίες:** Ο άξονας περιλαμβάνει έξι μαθήματα-εργαστήρια: (1) Διοίκηση Έργου και Εφαρμογές με χρήση Ms Project, (2) Συστήματα Πληροφορικής Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής (3) Στατιστική λήψη αποφάσεων, (4) Παρουσιάσεις με χρήση Η/Υ και πολυμέσα, (5) Μεθοδολογία της εμπειρικής έρευνας, (6) Διοίκηση και οργάνωση Φορέων Κοινωνικής Πολιτικής

B) Κύκλος Σεμιναρίων

Εικόνηση και Παρουσίαση Σεμιναρίων

Ο κύκλος σεμιναρίων, καθώς επίσης, ο κύκλος εκπόνησης τελικών εργασιών, βρίσκονται σε **λογική συνάφεια** με τον κύκλο μαθημάτων, καθώς το πρόγραμμα σπουδών διαρθρώνεται στη βάση **τριών σεμιναριακών αξόνων**:

1. Δημόσιες πολιτικές και διάρθρωση αγοράς εργασίας
2. Ευρωπαϊκές και εθνικές δράσεις απασχόλησης
3. Ζητήματα διαχείρισης Κοινωνικής Προστασίας.

Έτσι, ο κύκλος μαθημάτων, ο οποίος παρέχει θεωρητική κυρίως, κατάρτιση, ολοκληρώνεται κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων, μέσα από την ολοκλήρωση της επεξεργασίας-εκπόνησης και κυρίως την παρουσίαση ομαδικών εργασιών (projects) των σπουδαστών του τμήματος. Αυτές οι ομάδες εργασίας αποτελούνται από δύο έως πέντε άτομα και πραγματοποιούν δίωρες προπαρασκευαστικές συναντήσεις με τους επιβλέποντες τουλάχιστον μια φορά το μήνα ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε προγράμματος.

Εργαστήρια

Στο πλαίσιο των μαθημάτων και σεμιναρίων- πραγματοποιούνται εργαστήρια, τα οποία εστιάζουν κυρίως στις **πρακτικές πτυχές επιμέρους θεμάτων** και συνδυάζονται με πρακτικές ασκήσεις (γραπτές και προφορικές), ασκήσεις προσομοίωσης, παίγνια ρόλων και εφαρμογή άλλων τεχνικών και μεθοδολογιών, ώστε να οδηγηθούν οι σπουδαστές στην ανάπτυξη ειδικών και κατάλληλων για την άσκηση των καθηκόντων τους δεξιοτήτων και ικανοτήτων και στην διαμόρφωση συμπεριφορών και θετικών στάσεων όσο και στην ενίσχυση του ενεργού ρόλου και του συμμετοχικού χαρακτήρα της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Διαλέξεις - Επιστημονικές Εκδηλώσεις - Επισκέψεις

Κατά την διάρκεια του Κύκλου Σεμιναρίων, τέλος, μία ημέρα της εβδομάδας –η οποία κατά την συνήθη εκπαιδευτική πρακτική είναι η *Τετάρτη*- δύνανται να οργανωθούν **διαλέξεις ή ημερίδες** πάνω σε ειδικά επίκαιρου ενδιαφέροντος θέματα με τη συμμετοχή ειδικών ομιλητών. Επίσης, δύνανται να οργανωθούν **εκδηλώσεις ή επισκέψεις**, με πρωτοβουλία της Σχολής, όσο και προτάσεων του Διδακτικού Προσωπικού ή και των ιδίων των σπουδαστών του Τμήματος, εφόσον αυτές κρίνονται χρήσιμες και σκόπιμες, ως στοιχεία που συμβάλλουν στην διεύρυνση και στον εμπλουτισμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Πρόγραμμα πληροφορικής

Οι σπουδαστές του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης παρακολουθούν εξειδικευμένο πρόγραμμα Πληροφορικής, ειδικά προσαρμοσμένο στις ειδικότερες απαιτήσεις της Διοίκησης Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής. Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει διδασκαλία εφαρμογών με χρήση Ms Project, SPSS, Ms PowerPoint PageMaker κ.α.

Πρόγραμμα Ξένων Γλωσσών

Οι σπουδαστές του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης- Προγράμματος Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας παρακολουθούν εξειδικευμένο πρόγραμμα ξένων γλωσσών, προσαρμοσμένο στις ειδικότερες απαιτήσεις του μελλοντικού τους επαγγέλματος. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει **αγγλικά και γαλλικά ή γερμανικά**. Το πρόγραμμα ξένων γλωσσών αντιστοιχεί στις 63 ώρες ανά γλώσσα στον α' κύκλο και 45 ώρες ανά γλώσσα στον β' κύκλο.

Γ) Κύκλος Εκπόνησης Τελικών Εργασιών

Στο πλαίσιο του κύκλου εκπόνησης των τελικών εργασιών κάθε σπουδαστής υποχρεούται να εκπονήσει, υπό την επίβλεψη και επιστημονική καθοδήγηση ενός μέλους του κύριου Διδακτικού Προσωπικού (Επιβλέπων), και καταθέσει σε διάστημα δύο μηνών μία τελική εργασία. Τα θέματα που επιλέγονται για την εκπόνηση τελικών εργασιών, είναι προϊόν μίας γόνιμης συνεργασίας του Επιστημονικού Υπεύθυνου με το Κύριο Διδακτικό Προσωπικό. Μερικά εκ των θεμάτων μπορεί να αποτελούν προέκταση επιτυχημένων μικρών εργασιών του κύκλου σεμιναρίων.

Σε προσδιορισμένη από την Σχολή ημερομηνία καλείται ο σπουδαστής να παρουσιάσει και υποστηρίξει την εργασία του ενώπιον μίας Τριμελούς Επιτροπής, που αποτελείται από τον Επιβλέποντα και δύο μέλη του κύριου Διδακτικού Προσωπικού, οι οποίοι προβαίνουν και στην αξιολόγηση-βαθμολόγηση αυτής.

Αξιολόγηση Σπουδαστών

Κύκλος Μαθημάτων: Με το πέρας του κύκλου μαθημάτων, οι σπουδαστές υποβάλλονται σε **γραπτές εξετάσεις** για κάθε μάθημα ξεχωριστά. Τα εργαστήρια που συσχετίζονται με συγκεκριμένα μαθήματα αντιστοιχούν στο 25% των μαθημάτων και αξιολογούνται με γραπτή έκθεση προόδου, με βάση την προφορική συμμετοχή των σπουδαστών και τη συμμετοχή σε επιμέρους ασκήσεις.

Κύκλος Σεμιναρίων: Κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων, οι σπουδαστές αξιολογούνται με βάση τις προφορικές παρουσιάσεις μικρών εργασιών (*μέχρι 5.000 λέξεις ανά εργασία ανά σεμινάριο*) και τη γενικότερη συμμετοχή τους στα σεμινάρια. Τα εργαστήρια που συσχετίζονται με συγκεκριμένα σεμινάρια αντιστοιχούν στο 25% των μαθημάτων, τα υπόλοιπα Εργαστήρια αξιολογούνται με γραπτή έκθεση προόδου, με βάση την προφορική συμμετοχή των σπουδαστών και την συμμετοχή τους σε επιμέρους ασκήσεις.

Κύκλος Εκπόνησης Τελικών Εργασιών: Οι σπουδαστές αξιολογούνται από τριμελή Επιτροπή Αξιολόγησης, στην οποία παρουσιάζουν την τελική τους εργασία (*από 20.000 μέχρι 25.000 λέξεις*).

Η **κλίμακα βαθμολογίας** ορίζεται από ένα μέχρι δέκα (1-10), ενώ ο βαθμός μπορεί να είναι ακέραιος ή και δεκαδικός. Η **σειρά αποφοίτησης** ανά τμήμα καθορίζεται από τον τελικό βαθμό αποφοίτησης και κλιμακώνεται σε τρεις βαθμίδες: (α) *Αριστούχος αποφοιτήσας* (μεγαλύτερος ή ίσος του 8,5), (β) *Επιτυχώς Αποφοιτήσας* (μεγαλύτερος ή ίσος του 5 και μικρότερος του 8,5) και (γ) *Φοιτήσας* (μικρότερος του 5).

* * *

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (18 / 4 / 2005 – 31 / 10 / 2005)		
ΚΩΔ.	ΜΑΘΗΜΑ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
ΚΑ-ΣΟ1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ		
ΚΑ - Μ01.1	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ. ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Θ. Σακελλαρόπουλος, Καθηγητής Παντείου Παν/μίου Χ. Οικονόμου, Λέκτορας Παντείου Παν/μίου
ΚΑ - Μ01.2	ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	Γιώργος Παπαγεωργίου, Δρ. Οικονομικής της Εργασίας, Υπεύθυνος Σπουδών & Έρευνας ΕΣΤΑ
ΚΑ - Μ01.3	ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	Ανδρέας Λύτρας, Αν. Καθηγητής Παντείου Παν/μίου, Τ. Σεράσης, Επ. Συνεργάτης Παντείου Παν/μίου Στ. Γιαννακούρου, Δρ. Εργατικού Δικαίου, Ειδ. Συνεργάτης ΟΚΕ
ΚΑ-Σ02 ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ – ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ		
ΚΑ - Μ02.1	ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ – ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ	Γ. Βλασσόπουλος, Δρ. Εργασιακών Σχέσεων
ΚΑ - Μ02.2	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	Κ. Τσόντος, MSc Οικονομολόγος Αν. Νικόλαος, MSc Οικονομολόγος
ΚΑ - Μ02.3	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ.	Γ. Βλασσόπουλος, Δρ Εργασιακών Σχέσεων
ΚΑ - Μ02.4	ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Τζ. Καρβουνίδη, Δρ Κοινωνιολογίας, ερευνήτρια στο Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας
ΚΑ-Σ03 ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ		
ΚΑ - Μ03.1	ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Γεώργιος Κατρούγκαλος, Επίκουρος Καθηγητής Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης
ΚΑ - Μ03.2	ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	Ξενοφών Κοντιάδης, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου Π. Τσαντίλας, Δρ Νομικής,
ΚΑ - Μ03.3	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	Μιχάλης Χλέτσος, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
ΚΑ - Μ03.4	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Πέτρος Κωσταγιόλας, Δρ. Μηχανικός, Μέλος ΣΕΠ Ανοικτού Πανεπιστημίου
Σ04: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ		
ΚΑ - Μ04.1	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Γ. Κωνσταντόπουλος, Ειδ. Συνεργάτης Υφυπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων
ΚΑ - ΜΠ04.1	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Ν. Πολίτης, Αναλυτής Συστημάτων
ΚΑ - ΜΠ04.2	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Ms Project	Δ. Βαρουτάς, Λέκτορας Πανεπιστημίου Αθηνών
ΚΑ - ΕΠ04.3	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	Α. Καστανιά, Επιστ. Συνεργάτης Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών
ΚΑ - Ε04.4	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	Βύμα Καράγιαννη Δρ. Οικονομικών - Στατιστικός της Υγείας,
ΚΑ - Ε04.5	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	Γ. Μάνθος, Πληροφορικός Β' Εκπαίδευσης
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΚΑ-Γ03	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΑ	Τ. Καρνάκη, Φ. Μπίτζας, Ε. Τίγκα
	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Ε-Α. Μέη, Κ. Μώρου, Χ. Παναγοπούλου, Ο. Πατεράκη-Χατζηαντωνίου, Σ. Χρηστίδου Β. Ευαγγελινίδου

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (1 / 3 / 2006 – 10 / 7 / 2006)		
ΚΩΔ.	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
ΚΑ-Σ01	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Ανδ. Λύτρας, Αν Καθηγητής Παντείου Παν/μίου Στ. Γιαννακούρου, Δρ. Εργατικού Δικαίου, Ειδ. Συνεργάτης ΟΚΕ Γιώργος Παπαγεωργίου, Υπεύθυνος Σπουδών και Έρευνας ΕΣΤΑ/ΕΚΔΔΑ Θ. Σακελλαρόπουλος, Καθηγητής Παντείου Παν/μίου Χ. Οικονόμου, Λέκτορας Παντείου Παν/μίου
ΚΑ-Σ02	ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	Τζ. Καβουνίδη, Δρ Κοινωνιολογίας, Ερευνήτρια στο Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας Γ. Βλασσόπουλος, Δρ. Εργ. Σχέσεων Κ. Τσόντος, MSc Οικονομολόγος Ν. Ανέστος, MSc Οικονομολόγος
ΚΑ-Σ03	ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	Ξενοφών Κοντιάδης, Αναπλ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου Π. Τσαντίλας, Δρ Νομικής, Μιχάλης Χλέτσος, Αν. Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Γ. Κατρούγκαλος Επίκουρος Καθηγητής Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης Πέτρος Κωσταγιόλας, Δρ. Μηχανικός, Μέλος ΣΕΠ Ανοικτού Παν/μίου
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ		
ΚΑ-Ε01 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ		
ΚΑ-Ε01.1	Εθνικές στρατηγικές απασχόλησης,	Γ. Βλασσόπουλος / Κ. Τσόντος / Ν. Ανέστος Τζένη Καβουνίδη Γιώργος Παπαγεωργίου Μιχάλης Χλέτσος Ξενοφών Κοντιάδης / Π. Τσαντίλας
ΚΑ-Ε01.2	Μεταναστευτικές πολιτικές	
ΚΑ-Ε01.3	Ευρωπαϊκές στρατηγικές απασχόλησης,	
ΚΑ-Ε01.4	Αξιολόγηση πολιτικών κοινωνικής προστασίας	
ΚΑ-Ε01.5	Αξιολόγηση πολιτικών κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικής πρόνοιας	
ΚΑ-Ε01.6	Ζητήματα διάρθρωσης αγοράς εργασίας	
ΚΑ-Ε02	ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	Ανδ. Λύτρας / Σ. Γιαννακούρου
ΚΑ-Ε03	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	Β. Ανδρουλάκης, Πάρεδρος του ΣτΕ Μ. Μιχαηλίδης, Σ. Σιακίδης, Λειτουργοί Επιμόρφωσης Α' Ακαδημίας Δημόσιας Διοίκησης Κύπρου
ΚΑ-Ε04	ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ	Στελέχη του Συνηγόρου του Πολίτη
ΚΑ-ΕΠ05	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ	Σ. Άγγελος, Διαχειριστής Δικτύου Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. Γ. Μάνθος, Πληροφορικός Β' Εκπαίδευσης
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΚΑ-Γ03	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΑ	Τ. Καρνάκη, Φ. Μπίτζας, Ε. Τίγκα
	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Ε-Α. Μέη, Κ. Μώρου, Χ. Παναγοπούλου, Ο. Πατεράκη-Χατζηαντωνίου, Σ. Χρηστίδου Β. Ευαγγελινίδου

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ /ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (18/4/2005 - 31/10/2005)		
ΚΩΔ.	ΜΑΘΗΜΑ	ΩΡΕΣ
ΚΑ-ΣΟ1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ		
ΚΑ - Μ01.1	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ. ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	20
ΚΑ - Μ01.2	ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	28
ΚΑ - Μ01.3	ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	36
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	84
ΚΑ-ΣΟ2 ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ		
ΚΑ - Μ02.1	ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ	20
ΚΑ - Μ02.2	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	24
ΚΑ-Ε02.3	Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ - ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΝΤΑΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	16
ΚΑ - Μ02.4	ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	24
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	84
ΚΑ-ΣΟ3 ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ		
ΚΑ - Μ03.1	ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	16
ΚΑ - Μ03.2	ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	52
ΚΑ - Μ03.3	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	60
ΚΑ - Μ03.4	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	24
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	156
ΚΑ-ΣΟ4 ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ		
ΚΑ - Μ04.1	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	16
ΚΑ - ΜΠ04.2	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	33
ΚΑ - ΜΠ04.3	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Ms Project	32
ΚΑ - ΕΠ04.4	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	21
ΚΑ-Ε04.5	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	12
ΚΑ-Ε04.6	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ	12
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	126
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΚΑ-ΕΓ01	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΑ	63
ΚΑ-ΕΓ02	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	63
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	126
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	576

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (1/3/2006 - 10/7/2006)		
ΚΩΔ.	ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ	ΩΡΕΣ
ΚΑ-Σ01	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	44
ΚΑ-Σ02	ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	44
ΚΑ-Σ03	ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	44
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	132
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ		
ΚΑ-Ε01	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	96
ΚΑ-Ε02	ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	12
ΚΑ-Ε03	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	24
ΚΑ-Ε04	ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ	16
ΚΑ-ΕΠ05	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	24
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	172
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ		
ΚΑ-Γ03	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΑ	45
	ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	45
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	90
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	394

ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Σημείωση:

1) Στο γενικό σύνολο ωρών δεν συμπεριλαμβάνονται (α) οι ώρες για τις εξετάσεις καθώς και οι ώρες βαθμολόγησης των γραπτών(β) οι ώρες για τις συναντήσεις των σεμιναριακών και τελικών εργασιών καθώς και (γ) οι ώρες υποστήριξης των τελικών εργασιών οι οποίες διαμορφώνονται ανάλογα με τις ανάγκες του Προγράμματος.

2) Ενδέχεται για την ομαλότερη διεξαγωγή του προγράμματος ορισμένα μαθήματα ή εργαστήρια που περιγράφονται στον κύκλο μαθημάτων εξειδίκευσης να πραγματοποιηθούν στον κύκλο σεμιναρίων και αντιστρόφως.

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

**ΚΑ-Σ01: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ**

ΚΑ-Μ01.1: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός και στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση της κοινωνικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με δύο βασικές διαστάσεις της: πρώτον, ως ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική που συγκροτεί τον ενιαίο κοινωνικό χώρο με κεντρικές ρυθμίσεις και δεύτερον, ως ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική συντονισμού των εθνικών πολιτικών.

Στην πρώτη διάσταση, η Ευρωπαϊκή Ένωση προσεγγίζεται ως μια περιφερειακή υπερεθνική ολοκλήρωση που λαμβάνει κοινωνικοπολιτικά μέτρα δεσμευτικά για τα κράτη-μέλη της. Με βάση την προσέγγιση αυτή θα επιχειρηθεί η ανάλυση των μοντέλων ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής, η κατανόηση της κοινωνικής διάστασης του ευρωπαϊκού κοινωνικού χώρου και η εξέταση του θεσμικού πλαισίου, των οργάνων λήψης των αποφάσεων και των μέσων εφαρμογής των πολιτικών.

Στην δεύτερη διάσταση, εξετάζονται κοινωνικές πολιτικές που δεν έχουν σχέση με κάποια κεντρική κανονιστική ρύθμιση, αλλά με την εφαρμογή ανοικτών μεθόδων συντονισμού των επιμέρους κοινωνικών πολιτικών των κρατών-μελών στα πλαίσια μιας αποκεντρωμένης προσέγγισης σύμφωνης με την αρχή της επικουρικότητας. Η ανάλυση θα επικεντρωθεί στις στρατηγικές για την απασχόληση, τις συντάξεις, τον κοινωνικό αποκλεισμό και την υγεία.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Η κοινωνική κατάσταση στην Ευρώπη
- Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο
- Το θεσμικό πλαίσιο
- Η Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού
- Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης
- Η πολιτική συντάξεων
- Η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού
- Η πολιτική υγείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Επιπτώσεις της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην κοινωνική πολιτική

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Beck W., Van Der Maesen L., Walker A., (eds), «The social quality of Europe», Kluwer 1997.
2. Cram L., «Policy-making in the EU. Conceptual lenses and the integration process», Routledge 1997.
3. Διεθνές Γραφείο Εργασίας, «Δίκαιη παγκοσμιοποίηση. Δημιουργώντας ευκαιρίες για όλους», Διόνικος 2004.
4. De La Porte C., Pochet P., (eds), «Building social Europe through the open method of coordination», PIE Peter Lang 2002.
5. Hervey T., «European social law and policy», Longman 1998.
6. Kleinman M., «A European welfare state? European Union social policy in context», Palgrave 2002.
7. Κουζής Ι., «Εργασιακές σχέσεις και ευρωπαϊκή ενοποίηση», ΙΝΕ 2001.
8. Leibfried S., Pierson P., (eds), «European social policy. Between fragmentation and integration», The Brookings Institution 1995.
9. Ματσαγγάνης Μ., «Η κοινωνική αλληλεγγύη και οι αντιφάσεις της. Ο ρόλος του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος σε μια σύγχρονη κοινωνική πολιτική», Κριτική 2004.
10. Οικονόμου Χ., «Πολιτικές υγείας στην Ελλάδα και τις Ευρωπαϊκές κοινωνίες», Διόνικος 2004.
11. Rhodes M., Meny Y., (eds), «The future of European welfare. A new social contract?», MacMillan Press 1998.
12. Σακελλαρόπουλος Θ., «Ζητήματα κοινωνικής πολιτικής», Διόνικος 2003.
13. Σακελλαρόπουλος Θ., «Υπερεθνικές κοινωνικές πολιτικές την εποχή της Παγκοσμιοποίησης», Κρητική 2001.
14. Σακελλαρόπουλος Θ., «Ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική», Κριτική 1993.
15. Sakellaropoulos Th., Berghman J., (eds), «Connecting welfare diversity within the European Social Model», Intersentia 2004.
16. Spicker P., «Κράτος πρόνοιας. Μια γενική θεωρία», Διόνικος 2004.
17. Taylor-Gooby P., «Making a European welfare state? Convergences and conflicts over European social policy», Blackwell 2004.
18. Weiler J., Begg I., Peterson J., (eds), «Integration in an expanding European Union. Reassessing the fundamentals», Blackwell 2003.

ΚΔ-Μ01.2: ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα έχει ως βασικό στόχο να βοηθήσει του σπουδαστές να κατανοήσουν τη διαμόρφωση των ευρωπαϊκών πολιτικών για την απασχόληση αλλά και τον προβληματισμό που αναπτύσσεται στους κόλπους της Ε.Ε. για το σημαντικό ρόλο που αυτές διαδραματίζουν στη διαμόρφωση του οικονομικού συστήματος.

Σκοπός του μαθήματος είναι:

- Να περιγράψει το θεσμικό πλαίσιο της απασχόλησης στην Ε.Ε. και την διαμόρφωση πολιτικής μέσα από τις λειτουργίες των διαφόρων οργάνων
- Να συνοψίσει την ακολουθούμενη στρατηγική στους διάφορους τομείς της κοινωνικής δραστηριότητας.
- Να καταγράψει τα μέτρα που προτάθηκαν ή ελήφθησαν στην Ε.Ε. στον τομέα της απασχόλησης και της Κοινωνικής Πολιτικής.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α. Θεσμοί και πολιτικές για την απασχόληση

- Το θεσμικό πλαίσιο της απασχόλησης
- Τα όργανα της Κοινωνικής Πολιτικής της Ε.Ε.
- Διαμόρφωση Πολιτικής Απασχόλησης μέσα από τις συνόδους του Συμβουλίου

Β. Η στρατηγική για την Απασχόληση

- Ο Πρώτος Πυλώνας: Βελτίωση της Απασχολησιμότητας
- Ο Δεύτερος Πυλώνας: Ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος και δημιουργία θέσεων εργασίας
- Ο Τρίτος Πυλώνας: Ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων τους
- Ο Τέταρτος Πυλώνας: Ενίσχυση της ισότητας των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών

Γ. Τα μέτρα της Ε.Ε. για την απασχόληση

- Οι κατευθυντήριες γραμμές
- Η δημιουργία των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση
- Η ανοικτή μέθοδος συντονισμού
- Το Σύμφωνο
- Οι συστάσεις

Δ. Μελέτη Περίπτωσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Χ. Ιωάννου, Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και Εργασιακές Σχέσεις, Εκδ. Επιθεώρησης Εργασιακών σχέσεων, Αθήνα 1996
2. Χ. Ιωάννου, Εργασία και Κεφάλαιο, Αθήνα, 1997
3. Η. Νικολακοπούλου-Στεφάνου, Πολιτικές Απασχόλησης στην Ε.Ε., εκδ. Παπαζήσης Αθήνα, 1997
4. Η Νικολακοπούλου-Στεφάνου, Η σύγκλιση Συστημάτων Κοινωνικής Ασφάλισης, εκδ. Σιδέρης, Αθήνα 2001
5. Κ. Κιουλάρη-Α. Σάραγκα, Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και Αγορά Εργασίας, IOBE
6. Ι. Κουζής, Εργασιακές σχέσεις και ευρωπαϊκή ενοποίηση, ΙΝΕ, 2001
7. Ρ Κρούγκμαν, Η εποχή των μειωμένων προσδοκιών, εκδ. Πόλις
8. Τζ. Ρίφκιν, Το τέλος της Εργασίας και το μέλλον της, Εκδόσεις Νέα Σύνορα, 1996
9. Θ. Σακελλαρόπουλος, Ευρωπαϊκές Κοινωνικές Πολιτικές, Εκδ. Κριτική, 2001
10. Δ. Γ. Τσαούσης (επιμ.), Ευρωπαϊκή Εκπαιδευτική Πολιτική, Εκδ. Gutenberg, 1998
11. Χ. Τσεκίνης Θ. κουτρούκης, Απασχόληση και Εργασιακές Σχέσεις, Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων
12. European Commission 1993, Growth, Competitiveness, Employment-The Challenge and ways into the 21st century, White Paper, Luxemburg
13. European Commission, 1994, European Social Policy-Away forward for the Union, A White Paper, Luxemburg
14. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ, ΕΕ 1999
15. Η Συνθήκη του Μάαστριχτ
16. Η Πράσινη Βίβλος, Ζωή και Εργασία στην Κοινωνία των Πληροφοριών
17. Η Λευκή Βίβλος
18. Απασχόληση και κοινωνικές υποθέσεις, ΕΕ 2000
19. Η Απασχόληση και η Κοινωνική Πολιτική της ΕΕ 199-2001, ΕΕ 2001
20. Συμπεράσματα της Προεδρίας, Λισσαβόνα 2000, Στοκχόλμη 2000, Λάακεν 2001
21. L égalité des chances entre les femmes et les hommes dans l Union Européenne L 2985 Lux :ISBN 92-894-4075-9
22. Bilan de cinq années de stratégie européenne pour l emploi com(2002) 416final
23. Vers d accroissement de la participation au marché du travail et la promotion du vieillissement actif-Rapport conjoint de la Commission en matière et du conseil 7/3/2002
24. Plan d action de la commission en matière de compétences et du mobilité com (2002) 72 final
25. Le dialogue social européen, force de modernisation et de changement com (2002) 431 final
26. La politique de l Union européenne en matière de l emploi et de protection sociale 1999-2001 L 2985 LUX ISBN 92894-1534-7
27. La situation sociale dans l Union Européenne 2002, eurostat
28. H. Sarfari, Flexibilité et création d emplois, ed. L Harmahan
29. An Goudsaard-U. Hamalainen, Les préférences en matière de temps de travail aux déferant stade de la vie, ISBN 92828-0111-0
30. Phil d Iribarne, Le chômage paradoxale, put
31. R. Sainsaulieu, L entreprise une affaire de société, ed. Références, 1998
32. P. Larroutou, Pour la semaine de quatre jours, ed. la decourente/poche
- 33.

ΚΔ Μ01.3: ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Βασικός στόχος του μαθήματος «Αγορά Εργασίας απασχόλησης και εργασιακές σχέσεις: Προβλήματα και προοπτικές» είναι να κατανοήσουν οι σπουδαστές/τριες την έννοια της αγοράς εργασίας, των μεταβολών που συντελούνται στην αγορά εργασίας, την έννοια και τα αίτια της ανεργίας και των πολιτικών απασχόλησης.

Ειδικότερα οι στόχοι του μαθήματος αυτού είναι να μπορούν οι σπουδαστές/τριες:

- Να κατανοούν την έννοια της αγοράς εργασίας και τη διαφορετικότητά της από οποιαδήποτε άλλη αγορά
- Να κατανοούν τις αλλαγές της αγοράς εργασίας που συντελούνται και πώς αυτές επηρεάζουν τις εργασιακές σχέσεις
- Να κατανοούν και να αναλύουν το πρόβλημα της ανεργίας
- Να αναλύουν τις επιπτώσεις και της συνέπειες από την ανεργία
- Να αναλύουν τις πολιτικές απασχόλησης
- Να αξιολογούν τις πολιτικές απασχόλησης
- Η εξέταση των μοντέλων των εργασιακών οργανώσεων και σχέσεων, στην οικονομική και κοινωνική δυναμική τους.

Η αντιμετώπιση των πραγματικοτήτων της απασχόλησης, εδραιωμένη στην προηγούμενη συζήτηση, προσφέρεται και για την επικοινωνία των σπουδαστών, με άμεσες και μετρήσιμες διαστάσεις των φαινομένων της εργασίας για μια σταθερή κατεύθυνση για διεθνείς συγκρίσεις και για την ενεργό δοκιμασία των πορισμάτων της οργανωτικής θεώρησης των εργασιακών σχέσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, οι αναφορές και επεξεργασίες θα κινηθούν στην ανάλυση ποσοτικών δεδομένων και μετρήσεων, σε ευρείς χρόνους -με συγκριτικό μέτρο τις χώρες του ΟΟΣΑ- (από το 1970 ως το 2001), με στόχο να αναδειχθούν οι συνολικές μεταβολές και οι διαφορές ανάμεσα στα διαφορετικά εθνικά ή περιφερειακά υποδείγματα απασχόλησης και τις διάφορες πλευρές συγκρότησης των δομών και έκφρασης των λειτουργιών των εργασιακών οργανώσεων και σχέσεων.

Τέλος, επιχειρείται η περιγραφή των φαινομένων της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και η δράση σε εθνικό και διεθνές επίπεδο για την χάραξη στρατηγικής ανάπτυξης και πολιτικής που συμβάλλει στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και την αύξηση της κοινωνικής συνοχής.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. Αγορά εργασίας εξελίξεις και προοπτικές

- Ανάλυση της Έννοιας και της Δομής της αγοράς εργασίας
- Ο ρόλος της αγοράς εργασίας στην προώθηση της Οικονομικής ανάπτυξης και της μείωσης των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων
- Δημογραφικοί Περιορισμοί

- Γήρανση πληθυσμού και αγοράς εργασίας
- Ορισμός και τρόποι μέτρησης του ποσοστού ανεργίας
- Πληθωρισμός και ανεργία – αίτια της ανεργίας
- Παγκοσμιοποίηση και ανεργία-ONE και ανεργία
- Κατώτατοι μισθοί και ανεργία
- Τάσεις στην ελληνική αγοράς εργασίας
- Ορισμός και μέτρηση της ανεργίας στην Ελλάδα

B. Οι Εργασιακές Σχέσεις στην Ελλάδα

- Έννοια και χαρακτηριστικά του ελληνικού συστήματος εργασιακών σχέσεων
- Οι Φορείς των εργασιακών σχέσεων στην Ελλάδα
- Τα μέσα ρύθμισης των εργασιακών σχέσεων στην Ελλάδα
  - α. Η Νομοθεσία
  - β. Ο ρόλος των συλλογικών διαπραγματεύσεων και των συλλογικών συμβάσεων εργασίας
  - γ. Ο ρόλος του κοινωνικού διαλόγου
  - δ. Το ρυθμιστικό πλαίσιο για τις εργασιακές σχέσεις στην Ε.Ε.
- Εργασιακές Σχέσεις και ελληνική αγορά εργασίας

Γ. Νέες μορφές οργάνωσης της Εργασίας στην Κοινωνία της Πληροφορίας

- Έννοια της Νέας Οργάνωσης της Εργασίας
- Η Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Νέα Οργάνωση της Εργασίας
- Το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο για τον εκσυγχρονισμό της οργάνωσης της εργασίας
  - α. Νέες μορφές απασχόλησης και οργάνωση της εργασίας (μερική απασχόληση, εργασία ορισμένου χρόνου, προσωρινή απασχόληση, κ.λ.π.)
  - β. Οργάνωση του χρόνου εργασίας στις επιχειρήσεις
- Νέες Τεχνολογίες και νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας: η τηλεργασία

Δ. Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός

- Ιστορική και θεωρητική προσέγγιση
- Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός στη νεωτερικότητα και την ύστερη νεωτερικότητα – από το ιδεώδες της κοινωνικής συνοχής στην κοινωνία που αποκλείει
- Φτώχεια και Εισοδηματικές Ανισότητες
  - α. Το φαινόμενο της φτώχειας
  - β. Πολιτικές καταπολέμησης της φτώχειας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο
- Κοινωνικός Αποκλεισμός
  - α. Το φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού
  - β. Πολιτικές καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Bean Ch.R., «The role of demand-management policies in reducing unemployment», in D.J. Snower, G.de la Dehesa, *Unemployment policy. Government Options for the Labour Market*, 1996

2. Blank R., *Is there a trade-off between unemployment and inequality?*, The Jerome Levy Economics Institute of Bard College, No 33, 1997
3. Γιαννακούρου Μ., Δενδρινός Γ., «Η ποιότητα της εργασίας. Θεωρητικές προσεγγίσεις - Θεσμικές διαστάσεις», Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων τεύχος 33, Ιανουάριος - Μάρτιος 2004, σελ. 7-31
4. Dreze Jacques H., Sneessens Henri, «Technological development, competition from low-wage economies and low-skilled unemployment», in D.J. Snower, G.de la Dehesa, *Unemployment policy. Government options for the labour market*, 1996
5. EC Observatory, *EC observation on national policies to combat social exclusion: Consolidated report Greece*, Αθήνα 1992, ISBN 960-7093-28-3, (Εκπονηθείσα Συγκεντρωτική Έκθεση για το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών και την Ευρωπαϊκή Ένωση με θέμα τις Διαστάσεις του Κοινωνικού Αποκλεισμού στην Ελλάδα)
6. EC Observatory, *EC observation on national policies to combat social exclusion: First national report Greece*, Αθήνα 1990, ISBN 960-7093-30-5. Εκπονηθείσα Ετήσια Έκθεση για το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών και την Ευρωπαϊκή Ένωση με θέμα τις Διαστάσεις του Κοινωνικού Αποκλεισμού στην Ελλάδα
7. Gordon R.J., «Is there a trade-off between unemployment and productivity growth?», in D.J. Snower, G. de la Dehesa, *Unemployment policy. Government options for the labor market*, 1996
8. Hobsbawm, E. (1995), *Η εποχή των άκρων - Ο σύντομος εικοστός αιώνας 1914-1991*, Αθήνα: Θεμέλιο
9. Hutchens R.M., *A path to good jobs?*, The Jerome Levy Economics Institute of Bard College, No 11, 1994
10. Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα (1998), *Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνικός αποκλεισμός* (6ο επιστημονικό συνέδριο), Αθήνα: Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα
11. Καραντίνος Δ., Μαράτου-Αλιπράντη Λ., Φρονίμου Ε. (επιμ.) (1996), *Διαστάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα: κύρια θέματα και προσδιορισμός προτεραιοτήτων πολιτικής* (έκθεση για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο), Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών
12. Κασιμάτη Κ. (επιμ.) (1998), *Κοινωνικός αποκλεισμός: η ελληνική εμπειρία*, [Κέντρο Κοινωνικής Μορφολογίας και Κοινωνικής Πολιτικής], Αθήνα: Gutenberg
13. Κουζής Γ., *Εργασιακές σχέσεις και ευρωπαϊκή ενοποίηση*, Μελέτες του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, 2001
14. Κουκιάδης Ι., «Η πολιτική ισορροπίας μεταξύ της ευελιξίας της εργασίας και της προστασίας των εργαζομένων», Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων, τεύχος 30, Απρίλιος 2003, σελ. 24-29.
15. Κουκουλές Γ., «Συλλογικές εργασιακές σχέσεις», σε Ξ. Πετρινώτη, Γ. Κουκουλές, *Επιθεώρηση Εργασίας 1998*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Παντείου
16. Κραβαρίτου Γ., *Χαρακτηριστικά του ελληνικού συστήματος εργασιακών σχέσεων*, ΕΕΔ 1995.289

17. Layard R., «Preventing long-term unemployment: an economic analysis», in D.J. Snower, G. de la Dehesa, *Unemployment policy. Government options for the labour market*, 1996
18. Λύτρας, Α. Ν. (2000), *Κοινωνία και Εργασία, Ο ρόλος των κοινωνικών τάξεων*, Αθήνα: Παπαζήσης
19. Λύτρας Α.Ν., Σουλιώτης Κ.Ν. (2004), *Αποκλεισμοί στην παγκοσμιοποίηση*, Αθήνα: Παπαζήσης
20. Λύτρας Α.Ν., Παντελόγλου Π. (1999), *Φορείς και δίκτυα καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού* (έκθεση προς το Υπουργείο Παιδείας, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο), Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο
21. Millard S.P., Mortensen D.T., «The unemployment and welfare effects of labour market policy: a comparison of the USA and the UK», OECD, *Implementing the OECD Jobs strategy*, 1999
22. Minford P., «Unemployment in the OECD and its remedies», in D.J. Snower, G. de la Dehesa, *Unemployment policy. Government options for the labour market*, 1996
23. Nicaise I., et al, *Labour market Programmes for the Poor in Europe: Pitfalls, Dilemmas and how to avoid them*, Avebury, 1995
24. Nickell S.J., Bell Brian, «Would cutting payroll taxes on the unskilled have a significant impact on unemployment?», in D.J. Snower, G. de la Dehesa, *Unemployment policy. Government options for the labour market*, 1996
25. Ο.Κ.Ε., Γνώμη υπ' αριθμ. 86/2002: «Ο κοινωνικός διάλογος στην Ελλάδα: Αποτίμηση, τάσεις, προοπτικές», <http://www.oke.gr>
26. Πάκος Θ. (επιμ.) (2000), *Κοινωνία των 2/3: διαστάσεις του σύγχρονου κοινωνικού προβλήματος* (διεθνές συνέδριο), Αθήνα: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Παντείου Πανεπιστημίου
27. Phelps E.S., «Wage subsidy programmes: alternative designs», in D.J. Snower, G.de la Dehesa, *Unemployment policy. Government options for the labour market*, 1996
28. Saint-Paul Gilles, «High unemployment from a political economy perspective», in D.J. Snower, G. de la Dehesa, *Unemployment policy. Government options for the labour market*, 1996
29. Snower D., «Evaluating unemployment policies: what do the underlying theories tell us», in D.J. Snower, G.de la Dehesa, *Unemployment policy. Government options for the labour market*, 1996
30. Τσίγκανου Ι. (2002), *Οι εγκληματολογικές όψεις του κοινωνικού αποκλεισμού*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
31. Yannakourou M. (2004), «The evolution of labour law in the European Union: 1992 -2003 - Country study on Greece (final report)», Study undertaken for the Employment and Social Affairs General Directorate of the European Commission in the framework of an expert group (under publication)

**ΚΔ-Σ02: ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ**

ΚΔ-ΜΟ2.1: ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα αυτό είναι η φυσική συνέχεια του μαθήματος "Ευρωπαϊκές Πολιτικές Απασχόλησης, σε μικρο-επίπεδο και κατά κύριο λόγο η προσαρμογή των πολιτικών αυτών στην ελληνική πραγματικότητα.

Οι σπουδαστές/τριες λοιπόν, θα μπορέσουν να αντιληφθούν πώς οι ευρωπαϊκές πολιτικές για την απασχόληση μετουσιώνονται σε εθνική στρατηγική μέσα από την οπτική για την πλήρη απασχόληση και σε συνδυασμό με την οικονομική πολιτική και πώς καθορίζουν τους στόχους (ενότητα Α).

Η ενότητα Β εναρμονίζει τα μέτρα αυτά και τα μετουσιώνει σε εθνικές κατευθυντήριες γραμμές.

Τέλος, παρουσιάζονται οι δομές που υποστηρίζουν το όλο εγχείρημα των εθνικών πολιτικών απασχόλησης, ο ρόλος τους, η οργάνωσή τους, οι αλληλεπιδράσεις και οι συνεργασίες μεταξύ τους στην διαμόρφωση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και κατάρτισης (ενότητα Γ).

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. Η Εθνική Στρατηγική για την Απασχόληση

Διαστάσεις της Αγοράς Εργασίας στην Ελλάδα
 Οικονομική Ανάπτυξη, Απασχόληση, Ανεργία
 Οικονομική Πολιτική και Πολιτική Απασχόλησης
 Η Περιφερειακή Διάσταση
 Δημόσια Διοίκηση και Πολιτικές
 Χρηματοδότηση των Πολιτικών και Διαρθρωτικά Ταμεία

B. Διαδικασίες Εναρμόνισης Εθνικών Πολιτικών με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση

B1 Οι Τρεις (3) Γενικοί Στόχοι

- ▶ Πλήρης Απασχόληση
- ▶ Βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας στην εργασία
- ▶ Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής και Ενσωμάτωσης

B.2: Οι Δέκα (10) Ειδικές Κατευθυντήριες Γραμμές

Γ. Δημόσια Διοίκηση και Πολιτικές: Οι Δομές Στήριξης των Πολιτικών Απασχόλησης και Επαγγελματικής Κατάρτισης

- ▶ Οι Πολιτικές Προώθησης της Απασχόλησης και ο Ρόλος του ΟΑΕΔ
- ▶ Οι Πολιτικές Επαγγελματικής Κατάρτισης
  - Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση
  - Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Διάφορα έτη): «*Η Απασχόληση στην Ευρώπη*», Γ.Δ. Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, Βρυξέλλες.
 Υπ. Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων (2004): «*Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση 2004*», Αθήνα.
 Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2004): «*Κοινή Έκθεση για την Απασχόληση 2004/5*», Γ.Δ. Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, Βρυξέλλες.
 COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES (2004): «*Strengthening the implementation of the European Employment Strategy*», COM (2004) 239 Final, 7/4/2004, Brussels.
 CEDEFOP (2000): «*Η Επαγγελματική Κατάρτιση στην Ελλάδα*», Θεσσαλονίκη.
 ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (2000): «*Η Ελληνική Οικονομία και η Απασχόληση*», Αθήνα.
 Τράπεζα της Ελλάδος:(Διάφορα Έτη): «*Ετήσια Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος*», Αθήνα
 Σαμπεθάι, Ισαάκ (2000): «*Η Ελληνική Αγορά Εργασίας*», Τράπεζα της Ελλάδος, Οικονομικό Δελτίο, τ.16, Δεκέμβριος 2000.
 OECD (2001): "Economic Surveys: Greece", February 2001
 Υπ. Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων: «*Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση 2000 – 2006*», Αθήνα
 Νόμος 3191/2003: «*Το Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση*», Βουλή των Ελλήνων.
 Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (2001): «*Σύνοψη Αποτελεσμάτων Έρευνας Αγοράς και Μελέτης: Σύνδεση εξειδικευμένης συνεχιζόμενης κατάρτισης ανέργων με τις ανάγκες των επιχειρήσεων*», Αθήνα, Ιούλιος 2001

ΚΑ-ΜΟ2.2: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ**

Σκοπός του μαθήματος είναι να καταγραφούν τα "εργαλεία" της πολιτικής απασχόλησης στην Ελλάδα δηλαδή: τα περιφερειακά επιχειρησιακά Προγράμματα, οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις, τα τοπικά σχέδια δράσης, η δια βίου εκπαίδευση ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων σε αυτή καθώς και η σχέση τους με τη ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ.

Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στα κεντρικά "εργαλεία"-μέτρα που αφορούν την απασχόληση: το επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κατάρτιση Απασχόληση και την κοινοτική πρωτοβουλία Equal ,το πρόγραμμα LEONARDO,καθώς και το νέο πρόγραμμα PROGRESS τα οποία θα αναπτυχθούν από ειδικούς εισηγητές-χειριστές των προγραμμάτων αυτών καθώς και ο τρόπος διαχείρισης παρακολούθησης και αξιολόγησης τους. Σκοπός του όλου εγχειρήματος είναι η εξοικείωση και η περαιτέρω εξειδίκευση στην αξιολόγηση-παρακολούθηση των προγραμμάτων αυτών μέσα από την δημιουργία εργαστηρίων με μεθόδους προσομοίωσης .

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**A. Οριζόντια θέματα πορείας εφαρμογής του ΕΚΤ**

Τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα
 Οι Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις
 Τα Τοπικά Σχέδια Δράσης
 Η δια βίου εκπαίδευση και οι Κοινωνικοί Εταίροι
 Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κατάρτιση – Απασχόληση»

B. Ειδικά προγράμματα

Κοινοτική πρωτοβουλία EQUAL για διευκόλυνση πρόσβασης στην Απασχόληση ευπαθών ομάδων.
 Πρόγραμμα LEONARDO DA VINCI για την επαγγελματική κατάρτιση.
 Νέο Πρόγραμμα PROGRESS για την Απασχόληση και την Κοινωνική Αλληλεγγύη.

Γ. Σύνδεση των ανωτέρω μέτρων με τη ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ**3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**

1. Υλικό σε φακέλους με Υπουργικές Αποφάσεις, εγκυκλίους, υποβληθείσες προτάσεις, συστάσεις και τα πρακτικά των επιτροπών παρακολούθησης.
2. Κείμενα Προγραμμάτων και Αξιολογήσεις τους.
3. Αποτελέσματα θεματικών δικτύσεων της Κ.Π. EQUAL.

**ΚΔ-Ε02.3 Ε.Π: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ**

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το Εργαστήριο έχει σκοπό να εξοικειώσει τους δευτεροετείς σπουδαστές που έχουν ήδη θεωρητική κατάρτιση στο πλαίσιο του μαθήματος «Εθνικές Δράσεις Απασχόλησης Κατάρτισης και Δομές Στήριξης» της Ειδικής Φάσης Σπουδών, με πρακτικές γνώσεις των διαδικασιών διαχείρισης έργων ενταγμένων στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Οι Σπουδαστές θα γνωρίσουν όλες τις νέες έννοιες, το ρόλο και τη λειτουργία των θεσμοθετημένων Οργάνων, τα συστήματα και τα εργαλεία παρακολούθησης που απορρέουν από το κανονιστικό πλαίσιο, κοινοτικό και εθνικό, που διέπουν τη λειτουργία του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

Η παρουσίαση των επί μέρους θεμάτων θα γίνεται παράλληλα με αναφορές καλών πρακτικών και μελέτη περιπτώσεων, ώστε να μεγιστοποιηθεί η εμπέδωση των τεχνικών και να συνδεθεί η θεωρητική γνώση με την πράξη.

Το σεμινάριο θα πραγματοποιηθεί σε 3 συνεδρίες ως εξής :

1^η συνεδρία

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία
Νέοι διαρθρωτικοί κανονισμοί
Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
Νέες Έννοιες – Ορολογία
Νέα Όργανα Διαχείρισης

2^η συνεδρία

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ – MIS)
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Συμπλήρωμα Προγραμματισμού
Το Ε.Π. «Απασχόληση και επαγγελματική κατάρτιση »
Μελέτη περίπτωσης: Διαδικασία ένταξης πράξης

3^η συνεδρία

Τεχνικά Δελτία Έργου – Υποέργων
Δείκτες – Διακριτά Τμήματα.....Παραδείγματα
Επιλέξιμες Δαπάνες..... Παραδείγματα
Μηνιαίο Δελτίο Παρακολούθησης οικονομικής προόδου Παραδείγματα
Τριμηνιαίο Δελτίο Παρακολούθησης φυσικής προόδου Παραδείγματα
Περί ελέγχων

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΑΣΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ Ν.2860/2000 (ΦΕΚ 251/Α - 14/11/2000)

Ν.2956/2001 (ΦΕΚ 258/Α - 06/11/2001)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) 448/2004

Διαδικτυακοί τόποι

[http://www.europa.eu.int/comm/employment social/esf2000](http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/esf2000)

<http://www.labor-ministry.gr/>

<http://www.oaed.gr/>

<http://www.esfhellas.gr>

ΚΔ-ΜΟ2.4: ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να περιγράψει το μεταναστευτικό φαινόμενο, να προσδιορίσει τους παράγοντες που το διαμορφώνουν, να εξηγήσει το διεθνές πλαίσιο μέσα στο οποίο αναπτύσσονται τα σύγχρονα μεταναστευτικά ρεύματα, να εξειδικεύσει τις διαστάσεις του μεταναστευτικού φαινομένου στον ελληνικό χώρο, να περιγράψει τις πτυχές της μεταναστευτικής πολιτικής εκ μέρους της ελληνικής Διοίκησης και να συνθέσει το πλέγμα των φορέων που εμπλέκονται άμεσα και έμμεσα στα θέματα της μετανάστευσης.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η διαχρονική διάσταση του μεταναστευτικού φαινομένου
2. Το παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον και οι σύγχρονες μεταναστευτικές ροές
3. Η Ελλάδα ως χώρα υποδοχής μεταναστών
4. Οι οικονομικές επιπτώσεις της μετανάστευσης
5. Οι κοινωνικές και πολιτισμικές επιπτώσεις της μετανάστευσης
6. Τα ζητήματα της κοινωνικο-οικονομικής ένταξης των μεταναστών
7. Ο ρόλος του διεθνούς δικαίου και το κοινοτικό πλαίσιο
8. Η ελληνική νομοθεσία και πρακτική
9. Διεθνείς οργανισμοί και φορείς
10. Ελληνική διοίκηση, Φορείς και μετανάστευση

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αμίτσης Γ. και Γ. Λαζαρίδη, (επιμ.), 2001, *Νομικές και Κοινωνικο-οικονομικές Διαστάσεις της Μετανάστευσης στην Ελλάδα*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
2. Bagavos C., 2002, *Migration in the European Union: The Case of Greece. Focused Monitoring Report*. European Observatory on the Social Situation, Demography and Family - Austrian Institute for Family Matters, Vienna.
3. European Commission, 2005, *Green Paper on an EU Approach to Managing Economic Migration*, Βρυξέλλες.
4. European Commission, 2004, *First Annual Report on Migration and Integration*, COM(2004) 508 Final, Βρυξέλλες.
5. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2003, *Μετανάστευση, Ένταξη και Απασχόληση*, COM(2003) 336 Τελικό, Βρυξέλλες.
6. Ίδρυμα Μαραγκοπούλου, 1994, *Τα Δικαιώματα των Μεταναστών Εργατών*, Πρακτικά συνεδρίου, Εκδόσεις Εστία, Αθήνα.
7. Ινστιτούτο Εργασίας (ΙΝΕ) ΓΣΕΕ/ΑΔΕΔΥ, 2004, *Έκθεση Αποτελεσμάτων Έρευνας για τις Μορφές Κοινωνικής Ένταξης των Οικονομικών Μεταναστών στην Περιφέρεια Αττικής*, Αθήνα.

8. IOM, 2003, *World Migration 2003: Managing Migration, Challenges and Responses for People on the Move*, Vol. 2, Εκδόσεις International Organization for Migration, Γενεύη.
9. Jennissen R., 2003, «Economic Determinants of Net International Migration in Western Europe», *European Journal of Population* 19(2), 171-198.
10. Κασιμάτη Κ. (επιμ.), 2003, *Πολιτικές Μετανάστευσης και Στρατηγικές Ένταξης. Η περίπτωση των Αλβανών και Πολωνών μεταναστών*. Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.
11. Λαμπριανίδης Α., και Α. Λυμπεράκη, 2001, *Αλβανοί Μετανάστες στη Θεσσαλονίκη, Διαδρομές Ενημερίας και Παραδρομές Δημόσιας Εικόνας*, Εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη.
12. Λιανός, Θ., 2003, *Σύγχρονη Μετανάστευση στην Ελλάδα: Οικονομική Διερεύνηση*, Εκδόσεις ΚΕΠΕ, Μελέτες αρ. 51, Αθήνα.
13. Λυμπεράκη Α., και Θ. Πελαγίδης, 2000, *Ο Φόβος του Ξένου στην Αγορά Εργασίας*, Εκδόσεις Πόλις, Αθήνα.
14. Μαρβάκης Α., Περσανόγλου Δ. και Μ. Παύλου, 2001, *Μετανάστες στην Ελλάδα*, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.
15. Μουσούρου Α.Μ., 1991, *Μετανάστευση και Μεταναστευτική Πολιτική στην Ελλάδα και την Ευρώπη*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.
16. Μπάγκαβος Χ., 2003, *Δημογραφικές Μεταβολές, Αγορά Εργασίας και Συντάξεις στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.
17. Μπάγκαβος Χ., 2003, «Δημογραφικές Διαστάσεις της Μετανάστευσης στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση», στο Κασιμάτη Κ. (επιμ.), σελ. 45-90.
18. Μπάγκαβος Χ., και Δ. Παπαδοπούλου, 2002, *Μεταναστευτικές Τάσεις και Ευρωπαϊκή Μεταναστευτική Πολιτική*, Εκδόσεις ΙΝΕ, Μελέτες αρ. 15, Αθήνα.
19. Ναξάκης Χ. και Μ. Χλέτσος, (επιμ.), 2001, *Μετανάστες και Μετανάστευση*, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα.
20. OECD, *Trends in International Migration*, SOPEMI Report, Ετήσιο, Εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι.
21. Πετρινώτη Ξ., 1993, *Η Μετανάστευση προς την Ελλάδα*, Εκδόσεις Οδυσσεάς, Αθήνα.
22. Ψημμένος Ι., 1995, *Μετανάστευση από τα Βαλκάνια – Κοινωνικός Αποκλεισμός στην Αθήνα*, Εκδόσεις Glory Book- Παπαζήσης, Αθήνα.

**ΚΑ-Σ03: ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ**

ΚΑ-Μ03.1: ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

1. ΣΚΟΠΟΙ – ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το συγκεκριμένο μάθημα επικεντρώνεται στη θεσμική ανάλυση του διεθνούς πλαισίου και των παρεμβάσεων των Διεθνών Οργανισμών στα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλειας και στην αξιολόγηση των επιπτώσεών τους σε σχέση με τις πολιτικές κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα. Η κύρια επιδίωξη του μαθήματος συνδέεται με την απόκτηση γνώσεων και εμπειριών για την διεθνή προστασία τους θεσμούς, τους κανόνες και τις ρυθμιστικές παρεμβάσεις (διερεύνηση υφιστάμενου νομικού και κανονιστικού πλαισίου) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων Διεθνών Οργανισμών (Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, Συμβούλιο της Ευρώπης, Διεθνής Οργάνωση Εργασίας) στους τομείς της κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας. Παράλληλα το μάθημα προσανατολίζεται στην εφαρμογή κριτηρίων για την αξιολόγηση της επίδρασης των διεθνών μηχανισμών του Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλειας στην Ελλάδα και την αξιοποίησή τους από σχεδιαστές πολιτικής και στελέχη της κοινωνικής διοίκησης.

2. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Από μεθοδολογική άποψη, το μάθημα διακρίνεται σε τέσσερις κύριες ενότητες, οι οποίες επικεντρώνονται στη συγκριτική ανάλυση των εθνικών προτύπων προστασίας, ως προϋπόθεση για την κατανόηση και του διεθνούς θεσμικού πλαισίου. Στη συνέχεια ακολουθεί η θεσμική ανάλυση των παρεμβάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας και του Συμβουλίου της Ευρώπης αντίστοιχα, σε σχέση με τα εθνικά συστήματα ασφάλισης και πρόνοιας και ειδικότερα την περίπτωση της Ελλάδας. Και οι τέσσερις ενότητες στηρίζονται στην υιοθέτηση διεπιστημονικών προσεγγίσεων που αξιοποιούν τα πορίσματα της νομικής, της συγκριτικής και της κοινωνικοπολιτικής ανάλυσης, δίνοντας βέβαια έμφαση στη θεσμική ανάλυση και επεξεργασία.

A- Διεθνής συγκριτική ανάλυση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας

- Εισαγωγικά
- Ιστορική ανάλυση της κοινωνικής προστασίας
- Συγκριτική ανάλυση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας στην Ευρώπη και στον κόσμο

B. Πολιτικές, αρμοδιότητες και τεχνικές παρέμβασης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας στα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας.

- Οι θεσμικές αρμοδιότητες του ΟΗΕ στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας
- Ο ρόλος του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου
- Οι θεσμικές αρμοδιότητες της ΔΟΕ στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας

- Οι μηχανισμοί παρέμβασης του ΟΗΕ (Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα, Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, Πρότυπο Κανόνες για τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες)
- Οι μηχανισμοί παρέμβασης της ΔΟΕ (Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας και Συστάσεις)
- Η επίδραση του ΟΗΕ και της ΔΟΕ στο ελληνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλειας.

Γ. Πολιτικές, αρμοδιότητες και τεχνικές παρέμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης στα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας.

- Οι θεσμικές αρμοδιότητες του Συμβουλίου της Ευρώπης στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας
- Οι μηχανισμοί παρέμβασης (Σύμβαση για την Κοινωνική και Ιατρική Αντίληψη, Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης, Ευρωπαϊκός Κώδικας Κοινωνικής Ασφάλειας, Αναθεωρημένος Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης)
- Η επίδραση του Συμβουλίου της Ευρώπης στο ελληνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλειας

Δ. Πολιτικές, αρμοδιότητες και τεχνικές παρέμβασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας.

- Οι θεσμικές αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας
- Οι βασικές αρχές του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου
- Οι παρεμβάσεις στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης (συντονισμός εθνικών ασφαλιστικών συστημάτων, ισότητα μεταχείρισης των δύο φύλων, λειτουργία του δεύτερου πυλώνα)
- Οι παρεμβάσεις στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας (ελευθερίες παροχής υπηρεσιών, ισότητα μεταχείρισης)
- Οι νέες πολιτικές και η Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού (οι πολιτικές για τις συντάξεις και την κοινωνική ενσωμάτωση)
- Η επίδραση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο ελληνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλειας.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Βενιέρης Δ., Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης, Αθήνα, 2002
2. Κατρούγκαλος Γ., Θεσμοί κοινωνικής προστασίας στο σύγχρονο κόσμο, Αθήνα, 2003.
3. Κατρούγκαλος Γ., Το κοινωνικό κράτος της μεταβιομηχανικής εποχής, Αθήνα, 1997.
4. Κοντιάδης Ξ., "Συνταγματικές εγγυήσεις και θεσμική οργάνωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλειας", Αθήνα, 2004
5. Κοντιάδης Ξ., Όψεις αναδιάρθρωσης του κράτους πρόνοιας στην Ευρώπη, Αθήνα 1997.
6. Κρεμαλής Κ., Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλειας, Σάκκουλας, Αθήνα, 1996
7. Παπαρηγοπούλου – Πεχλιβανίδη Π., Η Επικουρική Κοινωνική Ασφάλιση στο Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο του Ανταγωνισμού, Α.Ν.Σάκκουλας, Αθήνα, 2002

8. Ρομπόλης Σ. / Χλέτσος Ν., Η κοινωνική πολιτική μετά την κρίση του κράτους πρόνοιας, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη, 1995
9. Runft Η., Ενοποίηση της Ευρώπης και κοινωνική ασφάλεια των παλιννοστούντων, Α. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 1991
10. Σακελλαρόπουλος Θ., Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική, Κριτική, Αθήνα, 1993
11. Σακελλαρόπουλος Θ., Υπερεθνικές κοινωνικές πολιτικές την εποχή της παγκοσμιοποίησης, Κριτική, Αθήνα, 2001
12. Στεφάνου-Νικολακοπούλου Η., Κοινωνική Ευρώπη – Ελλείμματα και προοπτικές, Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2001
13. Τσοτσορού Θ. / Σκλήκας Ν., Το Κοινοτικό Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλειας των διακινούμενων προσώπων, Α. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 1997
14. Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών / Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Η Ελληνική Έκθεση Στρατηγικής για τις Συντάξεις, Αθήνα, Σεπτέμβριος 2002

ΚΔ-Μ03.2: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ

Το συγκεκριμένο μάθημα επικεντρώνεται στη θεσμική και κοινωνικοπολιτική ανάλυση των βασικών τεχνικών κοινωνικής προστασίας σε εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο: πρόκειται για τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας που συνθέτουν σήμερα και τον κύριο άξονα κατοχύρωσης του Κοινωνικού Κράτους. Υιοθετείται μάλιστα από άποψη σύλληψης της ύλης μία διευρυμένη προσέγγιση που αποβλέπει ακριβώς να προσαρμόσει τις παραδοσιακές διαστάσεις της κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας στις σύγχρονες ανάγκες και συνθήκες κάλυψης του πληθυσμού.

Η κύρια επιδίωξη του μαθήματος συνδέεται με την απόκτηση γνώσεων και εμπειριών για τους θεσμούς, τους κανόνες και τις ρυθμιστικές παρεμβάσεις (διερεύνηση υφιστάμενου νομικού και κανονιστικού πλαισίου) στους τομείς της κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας, καθώς και με την ανάδειξη των τεχνικών οργάνωσης και λειτουργίας των πολιτικών ασφάλισης και πρόνοιας. Παράλληλα επιχειρείται η ολοκληρωμένη παρουσίαση των πιο σημαντικών έργων της ελληνικής αλλά και της διεθνούς βιβλιογραφίας για τις προοπτικές εξέλιξης των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας, με ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα σχεδιασμού, οργάνωσης και διαχείρισης των παροχών.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Από μεθοδολογική άποψη, το μάθημα διακρίνεται σε τρεις κύριες ενότητες: η πρώτη κατευθύνεται στην ανάπτυξη τυποποιήσεων και οριοθετήσεων σε σχέση με συγγενείς έννοιες στο πεδίο της κοινωνικής διοίκησης (κοινωνική πολιτική, κοινωνική ασφάλεια, κοινωνική πρόνοια), η δεύτερη επικεντρώνεται στη διερεύνηση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου και η τρίτη στην εξέταση της λειτουργίας και των προοπτικών εξέλιξης των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας.

Και οι τρεις ενότητες στηρίζονται στην υιοθέτηση διεπιστημονικών προσεγγίσεων που αξιοποιούν τα πορίσματα της νομικής, της συγκριτικής και της κοινωνικοπολιτικής ανάλυσης, δίνοντας βέβαια έμφαση στη θεσμική ανάλυση και επεξεργασία.

Από άποψη περιεχομένου, το μάθημα διαρθρώνεται σε δύο κύριες θεματικές ενότητες: η πρώτη αφορά τους θεσμούς και τις πολιτικές της κοινωνικής ασφάλισης και η δεύτερη τους θεσμούς και τις πολιτικές της κοινωνικής πρόνοιας.

Σε σχέση με τη διάρθρωση της ύλης, το περιεχόμενο του μαθήματος καλύπτει τα ακόλουθα γνωστικά αντικείμενα:

- Γενικές αρχές και βασικές διαστάσεις του θεσμού της κοινωνικής ασφάλειας / Οριοθέτηση σε σχέση με συγγενείς έννοιες

- Παραδοσιακές και εναλλακτικές προσεγγίσεις για την τυποποίηση και το περιεχόμενο του θεσμού
- Τα μοντέλα κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Η ιστορική εξέλιξη και κατοχύρωση του θεσμού της κοινωνικής ασφάλειας στην Ελλάδα
- Συστήματα ασφαλιστικής προστασίας και φορείς κάλυψης στην Ελλάδα – Προνοιακοί φορείς και τεχνικές οργάνωσης
- Οι πηγές του Ελληνικού δικαίου κοινωνικής ασφάλειας
- Η τυποποίηση των ασφαλιστικών παροχών
- Η τυποποίηση των προνοιακών παροχών και υπηρεσιών
- Οι τεχνικές οργάνωσης και διοίκησης των ασφαλιστικών και προνοιακών φορέων
- Χορήγηση και διεκδίκηση των ασφαλιστικών και προνοιακών παροχών
- Οι προοπτικές εξέλιξης του θεσμού σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο
- Οι προτάσεις αναθεώρησης και μεταρρύθμισης των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.

2.1. Παρουσίαση των θεματικών ενότητων

A) Κοινωνική Ασφάλιση

- Γενικές αρχές και βασικές διαστάσεις του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης /οριοθέτηση σε σχέση με συγγενείς έννοιες
- Παραδοσιακές και εναλλακτικές προσεγγίσεις για την τυποποίηση και του περιεχόμενο του θεσμού
- Τα μοντέλα κοινωνικής ασφάλισης στις χώρες της Ε.Ε.
- Η ιστορική εξέλιξη και κατοχύρωση του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα
- Συστήματα ασφαλιστικής προστασίας και φορείς κάλυψης στην Ελλάδα/ Οργάνωση και διοίκηση του θεσμού)
- Οι πηγές του ελληνικού δικαίου κοινωνικής ασφάλισης
- Ζητήματα υπαγωγής και εξέλιξης της ασφαλιστικής σχέσης (έναρξη, διάρκεια, διακοπή, λήξη)
- Η τυποποίηση των ασφαλιστικών παροχών
- Έννοια και κατηγορίες των ασφαλιστικών παροχών
- Χορήγηση και διεκδίκηση των ασφαλιστικών παροχών από Έλληνες και αλλοδαπούς που διαμένουν στην Ελλάδα: η περίπτωση των μεταναστών και των προσφύγων Οι προοπτικές εξέλιξης του θεσμού σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο
- Οι προτάσεις αναθεώρησης και μεταρρύθμισης των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης

B) Κοινωνική Πρόνοια

- Η θεσμική κατοχύρωση της Κοινωνικής Πρόνοιας στο πλαίσιο προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων
- Οι αρχές άσκησης προνοιακής πολιτικής
- Οι τεχνικές υλοποίησης των αρχών (έλεγχος των μέσων βιοπορισμού, έλεγχος της προσωπικής ή οικογενειακής κατάστασης)

- Τα συστήματα Κοινωνικής Πρόνοιας (το σκανδιναβικό, το ηπειρωτικό, το αγγλοσαξονικό και το λατινικό μοντέλο)
- Η ενεργοποίηση του εθελοντικού τομέα
- Τυπολογία των προνοιακών παροχών (οι παροχές σε χρήμα, οι παροχές σε είδος, οι προσωπικές υπηρεσίες)
- Το περιεχόμενο των παροχών
  - Οι παροχές εξασφάλισης ενός ελαχίστου εισοδήματος
  - Τα επιδόματα σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης
  - Οι υπηρεσίες κλειστής /ιδρυματικής περίθαλψης
  - Οι υπηρεσίες ανοικτής περίθαλψης
  - Τα προγράμματα βοήθειας στο σπίτι
  - Οι υπηρεσίες προώθησης και απασχόλησης
- Τα προγράμματα κάλυψης των ομάδων στόχων στο Ελληνικό Σύστημα
  - Ανασφάλιστοι ηλικιωμένοι
  - Άτομα με ειδικές ανάγκες
  - Απροστάτευτα παιδιά
  - Μονογονεϊκές οικογένειες
  - Άστεγοι
  - Πρόσφυγες και Μετανάστες
- Η θεσμοθέτηση του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας (οι αρχές και η λειτουργία του Συστήματος, οι φορείς υλοποίησης)
- Η διεκδίκηση των προνοιακών δικαιωμάτων
  - Διοικητικές διαδικασίες επίλυσης των διαφορών
  - Η προσφυγή στα Δικαστήρια
  - Τα συστήματα νομικής συνδρομής
  - Ο ρόλος του Συνηγόρου του Πολίτη στην επίλυση προνοιακών διαφορών.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Κοινωνική Ασφάλιση:

1. Αμίτσης Γ., Η θεσμική κατοχύρωση των ελαχίστων ορίων διαβίωσης στην Ελληνική και διεθνή έννομη τάξη – Συμβολή στη δογματική θεμελίωση των συστημάτων ελαχίστου εισοδήματος, Α.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 2001
2. Αμίτσης Γ., Το Ελληνικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης, Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Αθήνα, 2003
3. Γκόλνα Χ., Ξενοφών Κ., Κυριάκος Σ., Φαρμακευτική πολιτική στην Ελλάδα και την Ευρώπη. Λειτουργία της αγοράς και ρυθμιστικό πλαίσιο, Παπαζήσης, Αθήνα 2005
4. Επιτροπή για την Εξέταση της Μακροπρόθεσμης Οικονομικής Πολιτικής, Οικονομία και Συντάξεις – Συνεισφορά στον κοινωνικό διάλογο, Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα, 1997
5. Κοντιάδης Ξ. Συνταγματικές εγγυήσεις και θεσμική οργάνωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλειας, Αντ.Ν.Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 2004
6. Κοντιάδης Ξ. Όψεις αναδιάρθρωσης του κράτους πρόνοιας στην Ευρώπη. Σύγχρονες τάσεις και προσαρμογή της ελληνικής διοίκησης, Αντ.Ν.Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 1997

7. Κοντιάδης Ξ., Η κοινωνική διοίκηση στην Ελλάδα, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 1997
8. Κουκιάδης Ι., Παραδόσεις Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής Νομοθεσίας, τ. Α', Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη, 1981
9. Κρεμαλής Κ., Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Α. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 1985
10. Κρεμαλής Κ. (επ.) Πανδέκτης Νομολογίας Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλειας, τ. Α' & Β', Α.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 1996
11. Νικολακοπούλου-Στεφάνου Η., Σύγκλιση συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 1992
12. Παπαρρηγοπούλου – Πεχλιβανίδη Π., Η Επικουρική Κοινωνική Ασφάλιση στο Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο του Ανταγωνισμού, Α.Ν.Σάκκουλας, Αθήνα, 2002
13. Πετρόγλου Α., Δίκαιον Κοινωνικής Ασφάλισης, Αθήνα 1974
14. Ρομπόλης Σ. / Χλέτσος Ν., Η κοινωνική πολιτική μετά την κρίση του κράτους πρόνοιας, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη, 1995
15. Ρομπόλης Σ. / Ρωμανιάς Γ. / Μαργιάς Β., Αναλογιστική Μελέτη του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης στην Ελλάδα, ΙΝΕ ΓΣΕΕ - ΑΔΕΔΥ, Αθήνα, 2001
16. Runft H., Ενοποίηση της Ευρώπης και κοινωνική ασφάλεια των παλιννοστούντων, Α. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 1991
17. Σακελλαρόπουλος Θ., Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική, Κριτική, Αθήνα, 1993
18. Σισσούρας Α. / Αμίτσης Γ., "Το κοινωνικό δίκτυο ασφάλειας και οι μηχανισμοί εφαρμογής του στο ελληνικό σύστημα κοινωνικής προστασίας", σ. 537-566, σε Θ. Σακελλαρόπουλος (επ.), Η Μεταρρύθμιση του Κοινωνικού Κράτους, Κριτική, Αθήνα, 1999
19. Σκουτέλης Γ., Κοινωνικές Ασφαλίσεις: Ανάπτυξη και κρίση, Κέντρο Κοινωνικών Επιστημών Υγείας, Αθήνα, 1990
20. Στεργίου Α., Η προστασία της μητρότητας στο Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη, 1989
21. Στεργίου Α., Η συνταγματική κατοχύρωση της κοινωνικής ασφάλισης, Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη, 1994
22. Στεργίου Α., Οικογενειακά επιδόματα, Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη, 1996
23. Στεργίου Α., Η αναπηρία στη νομοθεσία του ΙΚΑ, Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη, 1999
24. Τήνιος Π., Κοινωνία, Οικονομία, Συντάξεις – Κρυμμένος Θησαυρός, Παπαζήσης, Αθήνα, 2001
25. Τσοτσορού Θ. / Σκλήκας Ν., Το Κοινοτικό Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλειας των διακινούμενων προσώπων, Α. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 1997
26. Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών / Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Η Ελληνική Έκθεση Στρατηγικής για τις Συντάξεις, Αθήνα, Σεπτέμβριος 2002

Α. Κοινωνική Πρόνοια:

1. Αμίτσης Γ. / Κοντιάδης Ξ., Διερεύνηση και αξιολόγηση των μηχανισμών εισοδηματικής ενίσχυσης των ατόμων με ειδικές ανάγκες, Α. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 2000
2. Αμίτσης Γ., Αρχές οργάνωσης και λειτουργίας του Ελληνικού συστήματος κοινωνικής πρόνοιας, Παπαζήσης, Αθήνα, 2001

3. Ανθόπουλος Χ., Εθελοντισμός - Αλληλεγγύη και Δημοκρατία, Οξύ, Αθήνα, 2000
4. ΕΕΤΑΑ, Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση – Παρούσα κατάσταση και προοπτικές, Αθήνα, 1995
5. Καβουνίδη Τζ., “Οι υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού”, σελ. 251-271, σε ΕΚΚΕ, Διαστάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα, τ. Α', 1996
6. Καλλινομάχη Θ. (επιμ.), Εθνικός Οργανισμός Κοινωνικής Φροντίδας - Ανάδοχη Φροντίδα, Ελληνικά Γράμματα, 2001
7. Κατρούγκαλος Γ., Το κοινωνικό κράτος της μεταβιομηχανικής εποχής - Θεσμοί παροχικής διοίκησης και κοινωνικά δικαιώματα στο σύγχρονο κόσμο, Α.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 1998
8. Κ.Ε.Π.Ε., Κοινωνική Πρόνοια - Εκθέσεις για το Πρόγραμμα 1976-1980, Αθήνα, 1976
9. Κ.Ε.Π.Ε., Κοινωνική Πρόνοια - Εκθέσεις για το Πρόγραμμα 1983-1987, Αθήνα, 1985
10. Κ.Ε.Π.Ε., Κοινωνική Πρόνοια - Εκθέσεις για το Πρόγραμμα 1988-1992, Αθήνα, 1989
11. Κοντιάδης Ξ. Συνταγματικές εγγυήσεις και θεσμική οργάνωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλειας, Αντ.Ν.Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 2004
12. Κοντιάδης Ξ., Μεταμορφώσεις του Κοινωνικού Κράτους στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, Παπαζήσης, Αθήνα, 2001
13. Κρεμαλής Κ.(επ.), Κοινωνική Πρόνοια - Διερεύνηση και Αξιολόγηση ενός νέου συστήματος, Αθήνα, 1990
14. Κρεμαλής Κ., Το Δικαίωμα του Ατόμου για Κοινωνική Πρόνοια, Α. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 1991
15. Ματθαίου Α., Αλληλεπίδραση των κανόνων δικαίου κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας στους κλάδους αναπηρίας, γήρατος και οικογενειακών βαρών, Α. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 1996
16. Μουσουρού Λ., “Κοινωνικός αποκλεισμός και κοινωνική προστασία”, σελ. 67-85, σε Κ. Κασιμάτη (επ.), Κοινωνικός Αποκλεισμός: Η Ελληνική Εμπειρία, Gutenberg, Αθήνα, 1998
17. Νάσκου-Περράκη Π., Το νομικό καθεστώς των Προσφύγων στη διεθνή και ελληνική έννομη τάξη, Α. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 1991
18. Πανουτσοπούλου Κ., Κοινωνική Πρόνοια – Ιστορική εξέλιξη και σύγχρονες τάσεις, Γρηγόρης, Αθήνα, 1984
19. Ραφαήλ Μ., Κοινωνική προστασία και Κοινωνική Διοίκηση, Α.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 2001
20. Θ. Σακελλαρόπουλος (επ.), Η Μεταρρύθμιση του Κοινωνικού Κράτους, Κριτική, Αθήνα, 1999
21. Σακελλαρόπουλος Θ., Υπερεθνικές κοινωνικές πολιτικές την εποχή της παγκοσμιοποίησης, Κριτική, Αθήνα, 2001
22. Σταθόπουλος Π., Κοινωνική Πρόνοια – Μία γενική θεώρηση, Έλλην, Αθήνα, 1996
23. Χτούρης Σ., Σύνθετες διαδικασίες του κοινωνικού αποκλεισμού και ο ρόλος της οικογένειας στην κοινωνική προστασία, Πράξις, Αθήνα, 1992

ΚΑ-Μ03.3: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα έχει ως βασικό στόχο να βοηθήσει τους σπουδαστές / τριες να εξοικειωθούν με τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος κοινωνικής προστασίας και πως αυτό επηρεάζεται αλλά και επηρεάζει βασικές οικονομικές λειτουργίες του οικονομικού συστήματος. Είναι αναγκαίο και απαραίτητο οι σπουδαστές / τριες της κοινωνικής διοίκησης να γνωρίζουν όχι μόνο τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος κοινωνικής προστασίας αλλά και του προβληματισμού που αναπτύσσεται διεθνώς για τη νέα του δομή και το ρόλο του. Έχοντας αυτό το θεωρητικό υπόβαθρο, αλλά γνωρίζοντας και εφαρμοσμένες πτυχές του συστήματος κοινωνικής μπορούν να ανταποκριθούν επαρκώς στις ανάγκες της Κοινωνικής Διοίκησης.

Βασικοί στόχοι του μαθήματος είναι να:

- κατανοούν την έννοια της κοινωνικής προστασίας
- μπορούν να αναλύουν τα οικονομικά στοιχεία του συστήματος κοινωνικής προστασίας
- γνωρίζουν τη διαφορετικότητα της δομής κοινωνικής προστασίας στα κράτη – μέλη της Ε.Ε.
- αναλύουν τις επιπτώσεις των δαπανών της κοινωνικής προστασίας στην απασχόληση, στην αναδιανομή του εισοδήματος, στην καταπολέμηση της φτώχειας
- προσδιορίζουν το χαρακτήρα της κοινωνικής πολιτικής και τους παράγοντες που τον επηρεάζουν
- κατανοούν και να αναλύουν τη δομή υποσυστημάτων κοινωνικής προστασίας (υγεία, πρόνοια, ασφάλιση)
- αξιολογούν επιμέρους πτυχές της κοινωνικής πολιτικής
- γνωρίζουν και να αναλύουν τους περιορισμούς του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης
- αξιολογούν εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδότησης του συστήματος κοινωνικής προστασίας
- προτείνουν τρόπους βελτίωσης της αποτελεσματικότητας του συστήματος κοινωνικής προστασίας

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Προσδιορισμός της έννοιας κοινωνικής προστασίας
- Τρόποι μέτρησης της κοινωνικής προστασίας
- Η κοινωνική προστασία στην Ελλάδα (Κοινωνικός Προϋπολογισμός, Στοιχεία ΥΠΕΘΟ και στοιχεία ESSPROS).
- Η κοινωνική προστασία στην Ευρώπη (ESSPROS, Η κοινωνική κατάσταση στην Ευρώπη – Eurostat)
- Κοινωνικοί δείκτες

- Προβλήματα και συμπεράσματα από την αποτύπωση και την αξιοποίηση των στατιστικών στοιχείων.

Β. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

- Ποια είναι η δομή της κοινωνικής προστασίας στην χώρας της Ε.Ε. και στις ΗΠΑ
- Η δομή του συστήματος κοινωνικής προστασίας στην Ελλάδα
- Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν τη δομή του συστήματος κοινωνικής προστασίας
- Πως η δομή του συστήματος κοινωνικής προστασίας επηρεάζει την οικονομική ανάπτυξη, την απασχόληση και την αναδιανομή του εισοδήματος
- Ποια είναι τα θέματα και οι προκλήσεις για το σύστημα κοινωνικής προστασίας
- Παγκοσμιοποίηση και σύστημα κοινωνικής προστασίας
- Ο ρόλος του συστήματος κοινωνικής προστασίας στην ενοποιημένη Ευρώπη. Υπάρχει αναζήτηση ευρωπαϊκού μοντέλου ;
- Η έννοια της στοχοθέτησης στο σύστημα κοινωνικής προστασίας
- Ανάλυση των επιπτώσεων των δαπανών του συστήματος κοινωνικής προστασίας στην απασχόληση, στην ανάπτυξη και στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Νέες τάσεις και χαρακτηριστικά του συστήματος κοινωνικής προστασίας

Γ. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΩΣ ΣΥΝΙΣΤΩΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

- Η Κοινωνική προστασία ως παραγωγικός συντελεστής
- Η έννοια του κοινωνικού κεφαλαίου
- Η κοινωνική προστασία και το ανθρώπινο κεφάλαιο
- Τρόποι χρηματοδότησης της κοινωνικής προστασίας και οικονομική μεγέθυνση
- Κοινωνική προστασία και οικονομικός κύκλος
- Κοινωνική προστασία και οικονομική μεγέθυνση : ποια είναι η αιτιώδης σχέση ;

Δ. ΥΠΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

- Η πολιτική οικονομία του συστήματος συνταξιοδότησης (Δαπάνες – έσοδα, οικονομική αποτελεσματικότητα, οικονομικοί και δημογραφικοί περιορισμοί, δημοσιονομική κρίση, ανισότητες στις παροχές, επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη, εναλλακτικοί τρόποι χρηματοδότησής του, διεθνείς τάσεις μεταρρύθμισης του συστήματος)
- Η πολιτική οικονομία του συστήματος απασχόλησης (τρόπος προστασίας από την ανεργία, προώθησης της απασχόλησης, επιπτώσεις στην οικονομία και στην κοινωνία)
- Η πολιτική οικονομία της πρόνοιας (οριοθέτηση της φτώχειας, μέτρηση της φτώχειας, ο ρόλος του προνοιακού συστήματος στην οικονομική ανάπτυξη)
- Η πολιτική οικονομία του συστήματος υγείας (αγορά και κράτος στην υγεία, δημόσιες – ιδιωτικές δαπάνες υγείας, τρόπος χρηματοδότησης της υγείας, υγεία και οικονομική μεγέθυνση, χρηματοδότηση υγείας και ανάπτυξη)

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Buti M, Franco D, L.Pench Reconciling the welfare state with sound public finances and high employment, in European Economy, Reports and Studies, The welfare state in Europe, Challenges and Reforms, No 4, 1997
2. Atkinson, A The economics of the welfare state: an incomplete debate, in European Economy, Reports and Studies; The welfare state in Europe, Challenges and Reforms, No 4, 1997
3. Lindbeck, A Welfare state dynamics, in European Economy, Reports and Studies, The welfare state in Europe, Challenges and Reforms, No 4, 1997
4. Folster, S Social Insurance based on personal savings account: a possible reform strategy for overburdened welfare states? Welfare state dynamics, in European Economy, Reports and Studies, The welfare state in Europe, Challenges and Reforms, No 4, 1997
5. J.M. Orszag and D.J. Snower Expanding the welfare system: proposal for reform, in European Economy, Reports and Studies, The welfare state in Europe, Challenges and Reforms, No 4, 1997
6. Darnaut, N Reform of the social security system in France: challenges and prospects, in European Economy, Reports and Studies, The welfare state in Europe, Challenges and Reforms, No 4, 1997
7. D. Franco and T. Munzi Ageing and fiscal policies in the European Union, in European Economy, Reports and Studies, The welfare state in Europe, Challenges and Reforms, No 4, 1997
8. P.R. Orszag and J.E. Stiglitz Rethinking Pension Reform: ten myths about social security systems, paper presented at the conference on "New Ideas about the Old Age Security", The World Bank Washington, D.C., September 14-15, 1999
9. D.Geldof New activation policies: promises and risks, in M.Heikkila, Linking welfare and work, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 1999
10. B.Hvinden Activation: a Nordic Perspective, in M.Heikkila, Linking welfare and work, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 1999
11. A. Bosco and Y.Chassard A shift in the paradigm: surveying the European Union Discourse on Welfare Work, in M.Heikkila, Linking welfare and work, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 1999
12. J. Ditch The structure and dynamics of Social assistance in the European Union, in M.Heikkila, Linking welfare and work, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 1999
13. W. Hanesch The debate on Reforms of Social Assistance in Western Europe, in M.Heikkila, Linking welfare and work, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 1999
14. OECD The local dimension of welfare-to-work, OECD, 1999
15. Cichon et al Financing social protection, ILO, 2004

ΚΔ-Μ03.4: ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους σπουδαστές στις βασικές αρχές και στις σύγχρονες τάσεις της διασφάλισης της ποιότητας. Οι νέες κοινωνικές συνθήκες, όπως διαμορφώνονται τα τελευταία χρόνια, καθιστούν αναγκαία την εφαρμογή σύγχρονων πολιτικών κοινωνικής αλληλεγγύης. Η εισαγωγή νέων διοικητικών μεθόδων, όπως η εφαρμογή Συστήματος Ποιότητας και η πιστοποίηση, αποτελεί μια δυναμική συνδρομή ως προς την κατεύθυνση της οργάνωσης, του αυτοελέγχου, της αξιολόγησης και τελικά, της συνεχιζόμενης βελτίωσης των παρεχομένων υπηρεσιών.

Η διδασκαλία του μαθήματος έχει σημείο εκκίνησης το θεωρητικό πλαίσιο της ποιότητας και ολοκληρώνεται με μεθοδολογίες που αφορούν στον τρόπο υλοποίησης της ποιότητας στους οργανισμούς κοινωνικής πολιτικής. Η σύνδεση της θεωρίας με την πράξη γίνεται μέσω της διασφάλισης της ποιότητας και έχει ως απώτερο στόχο την μεταλαμπάδευση στους σπουδαστές της σύγχρονης κουλτούρας διοίκησης για την ανάπτυξη ή/και στον εκσυγχρονισμό πολιτικών για την ποιότητα στους οργανισμούς κοινωνικής πολιτικής.

Το μάθημα διακρίνεται σε δύο (2) ενότητες: Α) Ορισμοί και η έννοια της Ποιότητας & Β) Συστήματα Διασφάλισης της Ποιότητας. Στην πρώτη ενότητα ορίζεται η «ποιότητα» και αναλύεται το περιεχόμενο των εννοιών «Τυποποίηση-Πρότυπα-Πιστοποίηση-Διαπίστευση». Στην δεύτερη ενότητα γίνεται ανάλυση της σειράς προτύπων ΕΛΟΤ EN ISO 9000:2000 και παρέχονται παραδείγματα από την εφαρμογή του συστήματος.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α. Ορισμοί & Ιστορική Αναδρομή –Σύγχρονες Τάσεις για την Ποιότητα στην Υγεία

- Εννοιολογικές προσεγγίσεις, διαστάσεις της ποιότητας και ορισμοί της ποιότητας.
- Ποιόν τελικά αφορά η ποιότητα; Εσφαλμένες αντιλήψεις για την ποιότητα και η έννοια του κόστους ποιότητας.
- Ιστορική αναδρομή της ποιότητας: Επιθεώρηση, έλεγχος, διασφάλιση και διοίκηση ολικής ποιότητας.
- Διάκριση των συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας ως προς τον φορέα ανάπτυξης και επιθεώρησης.
- Η δραστηριότητα της τυποποίησης: Φορείς τυποποίησης & επίπεδα τυποποίησης.
- Διεθνή Πρότυπα Ποιότητας & Ασφάλειας.
- Η έννοια και ο ρόλος της διαπίστευσης.

Β. Συστήματα Διοίκησης Ποιότητας & Ασφάλειας με Εφαρμογή στον Τομέα της Υγείας

- Συνοπτική παρουσίαση της σειράς προτύπων ΕΛΟΤ EN ISO 9000:2000.
- Αναλυτική παρουσίαση του προτύπου ΕΛΟΤ EN ISO 9001:2000.

- Τύποι Επιθεώρησης και Πιστοποίηση: Επιθεώρηση τρίτου μέρους, φορείς πιστοποίησης, διαδικασία πιστοποίησης, δαπάνες πιστοποίησης και η σημασία της πιστοποίησης της ποιότητας στην υγεία.
- Σύνδεση Συστημάτων Ποιότητας με την απλούστευση διαδικασιών στο δημόσιο τομέα.
- Σύνδεση Συστημάτων Ποιότητας με τον εκσυγχρονισμό των πληροφοριακών υποδομών.
- Εργαλεία (Διοικητικά & Ελέγχου) Ποιότητας.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1 Casey J. (1993). Into Battle with Total Quality Management, *International Journal of Health Care Quality Assurance*, 6(2), 12-47.
- 2 Γούναρης, Σπ.Π., «Μάρκετινγκ Υπηρεσιών: Η αέναη εμπειρία της υπηρεσίας», Συνέδριο ΕΕΔΕ & ΕΙΜ, Αθήνα 2002.
- 3 Δερβιτσιώτης Κώστας Ν., «Διοίκηση Ολικής Ποιότητας», Αθήνα, 1997.
- 4 Herzlinger R., (2002). Let's Put Consumers in Charge of Health Care, *Harvard Business Review*, July 2002.
- 5 James, M, and Hunt, K, (1996). Accreditation at what cost? *Journal of Management in Medicine*, 10 (4):49-56.
- 6 Marshall, M, Shekelle, P, Leatherman, S. (2000). Public reporting of performance: Lessons from the USA. *Journal of Health Services Research Policy*, 5: 1 – 2.
- 7 Maynard A., (2000). Competition and Quality, rhetoric and reality, *International Journal for Quality in Health Care*, 10(5), 379 – 384.
- 8 Morgan J. & Everett T., (1990). Introducing Quality Management in the NHS, *International Journal of Health Care Quality Assurance*, 3(5), 23-36.
- 9 Ovretveit, J., (1999). *Total Quality Management in European Healthcare*, Japanese Society of Quality Control, Tokyo, July 1999.
- 10 Pfeffer N. & Coote A., (1996). *Is Quality Good for You?*, Institute for Public Policy Research.
- 11 Richardson, W, (2001). *Crossing the Quality Chasm A New Health System for the 21st Century*. March.
- 12 Τσιότρας Γεώργιος Δ., «Βελτίωση Ποιότητας», Εκδόσεις Ευγ. Μπένου, Αθήνα, 1995.

**ΚΔ-Σ04: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ**

ΚΑ-Μ04.1: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα έχει ως βασικό στόχο να εξοικειώσει τους σπουδαστές/τριες με την κατανόηση του αντικειμένου οργάνωσης και διοίκησης των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, υγείας και πρόνοιας.

Αποσκοπεί στην παροχή ενός συνόλου θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων, συνεισφέροντας στην καλύτερη κατά το δυνατόν ενσωμάτωση στο εργασιακό περιβάλλον της κοινωνικής ασφάλισης και της υγείας, στην ποιοτική και αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων και στην υιοθέτηση και ανάπτυξη «βέλτιστων πρακτικών» με γνώμονα το σεβασμό των δικαιωμάτων και την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α' Ενότητα

- Βασικές έννοιες
- Οργανωτικές δομές : έννοιες, μορφές και είδη οργανωτικών δομών
- Οργανωτική δομή του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας (οργανισμός και οργανόγραμμα)
- Οργανωτική δομή ασφαλιστικών οργανισμών και ταμείων (οργανισμοί, καταστατικά, οργανογράμματα)

Β' Ενότητα

- Οργανωτική δομή του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (οργανισμός και οργανόγραμμα)
- Οργανωτική δομή μονάδων υγείας (οργανισμοί, οργανογράμματα)

Γ' Ενότητα

- Βασικές έννοιες
- Ζητήματα προσωπικού
- Δικαιώματα και υποχρεώσεις δημοσίων λειτουργών κοινωνικής διοίκησης
- Κινητικότητα

Δ' Ενότητα

- Επικοινωνία και αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών από τα όργανα φορέων κοινωνικής πολιτικής. Ανάπτυξη «βέλτιστων πρακτικών» και σχέσεις με τους πολίτες.
- Επικοινωνία και αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών από τους φορείς και μονάδες υγείας.
- Σχέσεις με τους πολίτες-ασθενείς.
- Κανόνες ηθικής και δεοντολογίας
- Δικαιώματα των ασθενών. Προάσπιση των δικαιωμάτων των ασθενών και θεσμοί προστασία τους

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. M. Grosier, E. Friedberg, L'acteur et le système, Seuil 1977
2. B. J. Dykeman, Knowledge management moves from theory toward practice, Managing office technology, 1998
3. J. Pillinger, La qualité dans les services publics sociaux, Fondation européenne pour l'amélioration des conditions de vie et du travail, 2001
4. IGAS, Les institutions sociales faces aux usagers, rapport, La doc. Française, 2001.
5. L. Wolper, Health Care Administration (τ. Α-Β), έκδοση στα ελληνικά από τη Mediforce Services SA, 2001
6. Br. Palier, La reforme des systèmes de santé, puf, 2004
7. Le conciliateur a l'hôpital, Gazette du Palais 1998 :10ος
8. Les droits des personnes malades, Petites affiches, 2002 :6ος
9. Ξ. Κοντιάδης, Η κοινωνική διοίκηση στην Ελλάδα, Σάκκουλας, Αθήνα, 1997
10. Π. Σταθόπουλος, Κοινωνική Πρόνοια, Ιων, Αθήνα 1997

ΚΔ –ΜΠ04.2: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1. ΕΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Εξοικείωση με τις εφαρμογές της Πληροφορικής στις Υπηρεσίες Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Εισαγωγή στα Συστήματα Πληροφορικής Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής
- Εφαρμογές Πληροφορικής της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- Επιχειρησιακά Σχέδια για δράσεις πληροφορικής στα πλαίσια του Γ' ΚΠΣ(ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας, Κοιν. Πρωτοβουλίες κα).
- Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ)
- Εθνικά Μητρώα Ασφαλισμένων Εργοδοτών και Συνταξιούχων (ΕΜΑΕΣ)
- Τα Πληροφοριακά Συστήματα ΙΚΑ, ΟΓΑ, ΤΕΒΕ κ.λπ.
- Άτομα με ειδικές ανάγκες και η τεχνολογία της Πληροφορικής
- Εκπαίδευση ατόμων με ειδικές ανάγκες με χρήση Η/Υ
- Εκπαίδευση από απόσταση
- Ηλεκτρονικό Εμπόριο στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Πολιτικής
- Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα : Νομικά και Κανονιστικά θέματα στην ΕΕ

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Πληροφοριακό Σύστημα Εθνικών Μητρώων Κοινωνικής Ασφάλισης, Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, 1997
2. Εθνικά Μητρώα Κοινωνικής Ασφάλισης, Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, 2000
3. Η Πληροφορική στην Κοινωνική Ασφάλιση, Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, 2000
4. Εφαρμογές Η/Υ στην Υγεία και Πρόνοια, Ι. Αποστολάκης – Α. Καστανιά, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2000
5. Συστήματα Πληροφορικής Υπηρεσιών Υγείας, Ι. Αποστολάκης, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, 1999
6. Πληροφοριακά Συστήματα Υγείας, Ι. Αποστολάκης, Εκδόσεις Παπαζήση, 2002
7. Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης, Γ. Βασιλακόπουλος – Β. Χρυσικόπουλος, Εκδόσεις Σταμούλης, 1990
8. Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης, Δ. Γιαννακόπουλος – Ι. Παπουτσή, Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ, 1995
9. Management Information Systems, K. Laudon & J. Laudon, Prentice Hall, 1996
10. Evaluating Greek Telemedicine Services, Williams et al, MIE 94 Conference, Lisbon, 1994
11. Νόμος 2472/97 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», ΦΕΚ 50, Τεύχος Πρώτο, 1997.
12. Στατιστική Επεξεργασία Δεδομένων στην Υγεία, Ι.Αποστολάκης, Α.Καστανιά, Χ.Πιερράκου, Εκδόσεις Παπαζήση, 2003

ΚΑ-Μ04.3: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Ms Project

ΕΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να δοθεί στα νεοεισερχόμενα στελέχη του Δημοσίου, τους σπουδαστές της Σχολής Δημόσιας Διοίκησης, το επιστημονικό θεωρητικό πλαίσιο, τα εργαλεία και οι τεχνικές των σύγχρονων μεθόδων διοίκησης έργου ώστε να μπορούν να χειρισθούν αποτελεσματικά ένα έργο.

Στόχοι του μαθήματος είναι με την ολοκλήρωση του θεωρητικού και πρακτικού μέρους οι σπουδαστές:

- να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της Διοίκησης Έργου,
  - να μπορούν να σχεδιάζουν και να προγραμματίζουν τις επιμέρους δραστηριότητες,
  - να επιμερίζουν, να αναθέτουν και να ορίζουν χρονικά τα επιμέρους τμήματα
  - να παρακολουθούν, να ελέγχουν και να διορθώνουν την πορεία υλοποίησης
  - να εκπονούν αναφορές σχετικά με την εξέλιξη του έργου
- να γνωρίζουν τις δυνατότητες και τους περιορισμούς και να χειρίζονται επαρκώς το ανάλογο εργαλείο πληροφοριακής τεχνολογίας Microsoft Project

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εφαρμόζεται η εναλλαγή θεωρητικών εισηγήσεων με παραδείγματα και πρακτικές ασκήσεις. Από τις 32 συνολικά ώρες διδασκαλίας, οι 16 θα αναλωθούν για ανάπτυξη εφαρμογής (case study) με χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή. Η περίπτωση που θα μελετηθεί θα επιλεγεί από το χώρο επαγγελματικής κατεύθυνσης του ακροατηρίου (κοινωνικής πολιτικής ή / και υπηρεσιών υγείας αντίστοιχα).

Στόχος της μεθόδου είναι η προσωπική συμβολή των σπουδαστών με αναφορές και παραδείγματα από την εμπειρία τους καθώς και η εξοικείωσή τους με έργα παρεμφερή με αυτά που θα συναντήσουν μετά την αποφοίτησή τους και την υπηρεσιακή τους τοποθέτηση.

ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

1.
  - Βασικές έννοιες
  - Κύκλος ζωής έργου
  - Οργανωτική υποδομή (μορφές οργάνωσης)
  - Ομάδα Έργου
  - Δομική ανάλυση έργου

2.
  - Παρουσίαση του εργαλείου MS Project
  - Παρουσίαση της περίπτωσης (case study)
3.
  - Δίκτυα έργων
  - Χρονικός προγραμματισμός – Τεχνική PERT
  - Προγραμματισμός χρήσης πόρων
  - Κατάρτιση προϋπολογισμού
- 4.*
  - Χρήση του εργαλείου στον προγραμματισμό και την ανάθεση πόρων
5.
  - Σχέση κόστους - χρόνου - Τεχνική CPM
  - Μελέτη χρηματοροών
  - Παρακολούθηση – έλεγχος πόρων
6.
  - Χρήση του εργαλείου για την παρακολούθηση του έργου και την δημιουργία αναφορών και τεκμηρίωσης
7.
  - Θέματα ποιότητας
  - Μέθοδος πιστοποιημένης αξίας
  - Θέματα διαχείρισης κινδύνου

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Α. Δημητριάδης, «Διοίκηση – Διαχείριση Έργου», Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999
2. Harold Kerzner, «Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling», Publisher: Wiley John & Sons, 1999
3. J. R. Meredith and S.J. Mantel Jr., «Project Management: A Managerial Approach 4/e», Publisher: Wiley John & Sons,
4. Project Management Institute (P.M.I.), «Project Management Body of Knowledge PMBOK,», Edition 2000
5. Robert Buttrick, «The Interactive Project Workout», Prentice Hall, 2000
6. Lewis, James P., «Project Planning, Scheduling & Control», 3rd edition McGraw-Hill, 2000
7. Preston G. Smith, Guy M. Merritt, «Proactive Risk Management», Productivity Press, 2002

* Οι παρουσιάσεις με αστερίσκο θα γίνουν υπό τη μορφή εργαστηρίου με χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή από τους σπουδαστές.

8. David Vose, «Risk Analysis: A Quantitative Guide», Wiley John & Sons, 2000
9. Karl A. Smith, «Project Management & Teamwork», McGraw-Hill, 2000
10. Deborah S. Kezsbom & Kathrine A. Edward, «The New Dynamic Project Management», Wiley John & Sons, 2001
11. Gwen Lowery & Teresa Stover, «Managing Projects with Microsoft Project 2000», Wiley John & Sons, 2001
12. Rory Burke, «Διαχείριση Έργου, Τεχνικές Σχεδιασμού και Ελέγχου», Εκδόσεις «ΚΡΙΤΙΚΗ», 2002
13. Catapult, «Microsoft Project '98», Step by Step, 1997

<http://www.pmi.org>.

<http://www.projectmanagement.com/home>.

<http://www.4pm.com>.

<http://www.orsoc.org.uk>.

ΚΔ-ΕΠ04.3: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στο μάθημα γίνεται μια εισαγωγή στη Στατιστική Λήψη Απόφασης. Συγκεκριμένα, περιγράφεται η μεθοδολογία λήψης αποφάσεων δίνοντας έμφαση στην διαδικασία συλλογής, ελέγχου και μετασχηματισμού των δεδομένων αφενός και αφετέρου στην ερμηνεία των Στατιστικών αποτελεσμάτων που προκύπτουν με τη χρήση του στατιστικού πακέτου SPSS.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Α. Εισαγωγή στη Στατιστική Λήψη Αποφάσεων

Εισαγωγή στη Λήψη Αποφάσεων. Εφαρμογή Μεθοδολογιών Στατιστικής Λήψης αποφάσεων στη Δημόσια Διοίκηση.

Β. Εισαγωγή στο Στατιστικό πακέτο SPSS

Γ. Στατιστική Παρουσίαση Δεδομένων

Παρουσίαση δεδομένων και Στατιστικοί έλεγχοι Δεδομένων: Πίνακες Συχνότητας, Διαγράμματα Ελέγχου κ.λπ.
 Στατιστικά Μέτρα
 Διαγράμματα
 Πίνακες Παρουσίασης
 Αναφορές

Δ. Στατιστική Συμπερασματολογία με χρήση του SPSS

Έλεγχοι κανονικότητας
 Εκτίμηση μέσου
 Εκτίμηση διαστήματος εμπιστοσύνης για το μέσο
 Έλεγχος μέσης τιμής
 Έλεγχοι ανεξαρτησίας δύο μεταβλητών
 Έλεγχος συμφωνίας ή ασυμφωνίας δύο μεταβλητών

- Έλεγχοι δύο μέσων τιμών: Παραμετρικές και μη παραμετρικές διαδικασίες
- One Way Analysis of Variance Ανάλυση Διασποράς
- Πίνακας Συσχέτισης δύο μεταβλητών. Συντελεστές συσχέτισης. Γραμμική παλινδρόμηση.

Ε. Μελέτη Περίπτωσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Στατιστική Επεξεργασία Δεδομένων στην Υγεία, Ι.Αποστολάκης, Α.Καστανιά, Χ.Πιερράκου, Εκδόσεις Παπαζήση, 2003
- Εισαγωγή στη Στατιστική θεωρία και Ασκήσεις, Κολύβα, Μαχαίρα, Εκδόσεις Ζήτη, 1999
- Design and Analysis of Experiments, D. C. Montgomery, Εκδόσεις John Willey & Sons, 1995
- Statistics for Research Dowdy, Shirley, 1993
- Ανάλυση Δεδομένων με τη Βοήθεια Στατιστικών πακέτων, Χατζηπαντελής, Εκδόσεις Ζήτη, 1998
- Simple Guide to SPSS Win 8.0 & 9.0, Kirkpatrick, 2000
- Doing Data Analysis with SPSS 10.0, Carver, 2000

ΚΑ-Ε04.5: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το εργαστήριο έχει ως βασικό στόχο να εξοικειώσει τους σπουδαστές/στρίες με τα εργαλεία που πρέπει να χρησιμοποιήσουν ώστε να δομήσουν σωστά τις ομαδικές και τελικές εργασίες τους. Αποσκοπεί στην παροχή ενός συνόλου θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων συνεισφέροντας στην καλύτερη ενσωμάτωση των εργαλείων αυτών(κριτήρια επιλογής θέματος, καθορισμός της μεθόδου συλλογής δεδομένων, συλλογή δεδομένων, ανάλυση αποτελεσμάτων).

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Κριτήρια επιλογής ενός θέματος
- Καθορισμός του θέματος/ Διαμόρφωση υποθέσεων εργασίας
- Καθορισμός της μεθόδου συλλογής δεδομένων
  1. Η συνέντευξη
    - Τύποι interview
    - Κριτήρια επιλογής του καταλληλότερου τύπου συνέντευξης
  2. Η συλλογή δεδομένων μέσω αναζήτησης του consensus
- Καθορισμός του πληθυσμού προς έρευνα: Δείκτες καθορισμού του πληθυσμού προς έρευνα στην απασχόληση
- Συλλογή δεδομένων
  - Βασικές μέθοδοι δειγματοληψίας
- Ανάλυση αποτελεσμάτων
  - Παρουσίαση αποτελεσμάτων – χρήση στατιστικών τεχνικών
  - Βασικές τεχνικές ανάλυσης αποτελεσμάτων στον κοινωνικό τομέα
- Δημοσίευση report

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

1. Babbie E. A., (1973) Survey Research Methodes, Wadsworth, California,
2. Brissier Gildas et Dussaix Anne Marie (1999) Enquêtes et sondages, Editions Dunod,
3. Auray J-P., Duru G., (1993) multidimensional data analysis, Lacassagne publishers
4. Gourieroux Christian, (1999) Théorie des sondages, Editions Economica,
5. Gravel Robert, (1983) Guide Méthodologique de la recherche, Presse de l'Université de Quebec,

6. Grawitz Madeline, (1975) Pinto Rogèr, Méthodes en sciences sociales, Paris Dalloz,
7. Sudman S., Bradburn N et Schwartz, (1996) Thinking about answers, the application of cognitive processes to survey methodology, San Francisco Josey – Bass publishers

ΚΑ-Ε04.5: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΑ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα σκοπό έχει την εξοικείωση των σπουδαστών με τις ηλεκτρονικές παρουσιάσεις οι οποίες ενσωματώνουν και στοιχεία πολυμέσων.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. Εισαγωγή στις Παρουσιάσεις

Εισαγωγή στις ηλεκτρονικές παρουσιάσεις, Παρουσίαση του περιβάλλοντος του Powerpoint, Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης.

Διαχείριση διαφανειών (αντιγραφή, αποκοπή, επικόλληση, ταξινόμηση)

B. Δημιουργία Παρουσιάσεων

Δουλεύοντας με διαφορετικές μορφές – Πρότυπα

Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης με τον οδηγό αυτομάτου περιεχομένου

Δημιουργία νέας παρουσίασης με βάση μια πρότυπη παρουσίαση

Δημιουργία μιας νέας παρουσίασης με βάση την κενή παρουσίαση

Φόντο, Συνδυασμός χρωμάτων διαφάνειας

Γ. Εισαγωγή και διαχείριση αντικειμένων

Διαμόρφωση της παρουσίασης (Αντικείμενα κειμένου, clip Art, πινάκων word, Microsoft Graph, Οργανογράμματα, WordArt)

Δ. Εισαγωγή ειδικών χαρακτηριστικών

Υπόδειγμα Διαφανειών, Εισαγωγή συνδέσμων, Ειδικών εφέ

Ε. Προβολή παρουσιάσεων

- Επιλογές και έλεγχος παρουσίασης
- Εφέ εναλλαγής, ρυθμίσεις χρονισμού και κίνησης
- Δημιουργία υλικού για το ακροατήριο
- Δημιουργία παρουσιάσεων για το Internet

Z. Πολυμέσα

- Δομικά χαρακτηριστικά των εφαρμογών πολυμέσων
- Εισαγωγή ήχων και προσθήκη φωνής
- Εισαγωγή βίντεο κλιπς
- Αυτοματοποίηση πολυμέσων σε παρουσιάσεις
- Εργαλεία επιμέλειας μέσων
- Συμπύση
- Επίδειξη εισαγωγής – χρήσης εικόνων, ήχων μέσα σε ένα φύλλο slide

H. Μελέτη Περίπτωσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Powerpoint 2003 Bible, Faith Wempen, Wiley 2003.
- How to do everything with Microsoft Office Powerpoint 2003, Ellen Finkelstein, Mc Graw Hill Osborne 2003.
- Mastering Powerpoint 2000, K. Murray, Sybex, 2000

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΚΑ-Γ ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΗ-ΓΑΛΛΙΚΗ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

---

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Η ειδική φάση σπουδών περιλαμβάνει τόσο θεωρητική όσο και εφαρμοσμένη εκπαίδευση η οποία έχει στόχο την καλλιέργεια και ενίσχυση των γλωσσικών γνώσεων και δεξιοτήτων των μελλοντικών στελεχών της Κοινωνικής Διοίκησης ώστε να αντεπεξέρχονται με αποτελεσματικότητα και δυναμισμό στα εργασιακά τους καθήκοντα. Σκοπός του μαθήματος είναι η κάλυψη ειδικών γλωσσικών δεξιοτήτων επαγγελματικού τύπου σε θέματα που άπτονται των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος.

Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση του πνεύματος της άμιλλας και της συνεργασίας λόγω της αυξημένης πολυπλοκότητας των θεμάτων που καλούνται να διαχειριστούν μέσω ομαδικών δραστηριοτήτων, όπως είναι οι τεχνικές διαπραγματεύσεων, η επίλυση συγκρούσεων και θέματα που άπτονται του επαγγελματικού πεδίου των στελεχών της Κοινωνικής Διοίκησης. Οι επικοινωνιακές αλλά και κοινωνικές δεξιότητες είναι βασικά στοιχεία για την επαφή τους με το κοινό, κάτι που καθιερώνει τις γλωσσικές δεξιότητες ως απαραίτητο εργαλείο για τη διεκπεραίωσή τους. Οι Διοίκηση των Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής απαιτεί διαφορετικά γλωσσικά πλαίσια στα οποία πρέπει να κινείται το στέλεχος και τα οποία απαιτούν γλωσσική εγρήγορση, και ευελιξία ώστε να είναι αποτελεσματικά με βασικό στόχο την ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το Κοινωνικό Κράτος, η Αγορά Εργασίας, η Διοίκηση των Υπηρεσιών Υγείας και των Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής είναι κάποιοι από τους άξονες τα θέματα των οποίων χρησιμοποιούν οι διδάσκοντες στη ξένη γλώσσα και στοχεύουν σε ένα διττό ρόλο:

1. στην καλλιέργεια δεξιοτήτων γραπτής επικοινωνίας:
  - με μεταφραστική άσκηση (ευθεία και αντίστροφη) κειμένων από πρωτότυπες πηγές.
  - με την ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων προφορικής και γραπτής επικοινωνίας επαγγελματικού τύπου όπως σύνταξη αίτησης, ανακοίνωσης, περίληψης, αναφοράς, πρακτικών, ενημερωτικών δελτίων.
  - με την εξοικείωση του σπουδαστή με βασικές έννοιες και όρους του χώρου της Απασχόλησης, της Κοινωνικής Προστασίας, της Υγείας και της Κοινωνικής Πρόνοιας.
2. στην καλλιέργεια δεξιοτήτων προφορικής επικοινωνίας:
  - με διαδραστικές ασκήσεις μέσα σε μικρές ή μεγαλύτερες ομάδες με στόχο την ανάπτυξη της έκφρασης.
  - με προσομοίωση συνεντεύξεων με στόχο τη μορφοποίηση κοινωνικών δεξιοτήτων.

με ασκήσεις προσομοίωσης στις τεχνικές διαπραγματεύσεων με στόχο την ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων.

με παρουσιάσεις ειδικών θεμάτων με στόχο τη διαχείριση της πληροφορίας.
με δημόσιες σχέσεις και πρακτικά παραδείγματα συνεντεύξεων και παρουσιάσεων.

Αναλυτικότερα, τα θεματικά πεδία από τα οποία καλλιεργείται τόσο ο γραπτός όσο και ο προφορικός λόγος αντλούνται από την παρακάτω θεματολογία:

- Ορολογία Διοικητικών Θεσμών.
- Διάρθρωση της αγοράς εργασίας.
- Οικονομική Ορολογία.
- Πολιτικές Απασχόλησης.
- Μεταναστευτική Πολιτική.
- Συμπλήρωση Τεχνικών Δελτίων.
- Διαχείριση Κοινοτικών Προγραμμάτων.
- Κοινωνική Πολιτική και Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Πολιτική Προστασία.
- Οι Δημόσιες Σχέσεις ως Μέσο Επικοινωνίας.
- Θέματα Εργατικού Δικαίου.
- Κοινοτικά προγράμματα και Κοινοτικές Οδηγίες.
- Τεχνικές Διαπραγματεύσεων.
- Επαφές με το Κοινό.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Αξιοποιείται η ξενόγλωσση βιβλιογραφία που χρησιμοποιείται για το σύνολο των μαθημάτων του Τμήματος. Η βασική ορολογία για κάθε θεματικό πεδίο αποδελτιώνεται από τον Τύπο και τις Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Επίσημες Εκδόσεις και χρησιμοποιείται ως αυθεντικό υλικό προς επεξεργασία. Ταυτόχρονα, χρησιμοποιούνται τα ηλεκτρονικά αρχεία Υπουργείων τα οποία έχουν άμεση σχέση με την Υγεία και την Κοινωνική Πρόνοια.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Textbooks

1. Test your Professional English: Medical by Alison Pohl, Penguin, Longman.
2. English in Medicine, by Eric h. Glendinning and Beverly A.S. Holmstrom, Cambridge University Press.
3. English for International Banking and Finance by Jim Corbett, Cambridge University Press, Second Edition.
4. Translation by A. Duff, Oxford Approaches to translation by P. Newmark, Phoenix.
5. Test your Professional English: Management by Simon Sweeny, Penguin, Longman.
6. Test your Professional English: Law by Nick Brieger, Penguin, Longman.
7. Business Assignments by Ken Casler and David Palmer, Oxford University Press.

8. A Handbook of Commercial Correspondence by A Ashley, Oxford University Press, Second Edition.
9. Professional presentations by Malcolm Goodale, Cambridge University Press.
10. Office Administration by Edna Turnbull, Cambridge University Press.
11. English for International Negotiations by Drew Rogers, Cambridge University Press.
12. Decisionmaker by David Evans, Cambridge University Press.

13. Suggested Bibliography

14. It's a deal: A Practical negotiation handbook, London, McGraw Hill, 1989.
15. International organizations, New Jersey, Prentice Hall 1991.
16. Negotiation-Readings, exercises and cases, Burr Ridge, Illinois, Irwin, 1993.
17. Globalization and the Welfare State, R, Mishra, Publications Edwar Elgar 1999.
18. Effective Public Relations, by Cutlip and Center, Prentice Hall, 2000.
19. Rethinking Social Policy, by G. Lewis, Sh. Gegiwitz, G.Glarke, Sage Publications, 2000.
20. Theory and definition of Public Health Law, by Gostin L., published by University of California Press, 2000.

21. Newspapers

22. Athens News, The Observer, New York Times, The Guardian, Herald Tribune, the Independent, the Washington Post.

23. Magazines

24. The Economist, New Statesman, Harvard International Review, Newsweek, Common Market Law Review, European Union Review, OECD Economic Outlook, Parliamentary Affairs, the Spectator, Time, International Journal, The World Today.

25. Official Publications of the European Union, United Nations UNESCO, Organization for Economic Cooperation and Development, EUROSTAT, EC Observatory.

ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Manuels

- Le français commercial, M. Danilo, O. Challe, P. Morel, Lire pour tous, Pocket.
Le français commercial, Larousse et Textes d'Etudes.
La communication professionnelle, M. Danilo.
La rédaction professionnelle, ed. d'Organisations.
Les grands textes de l'économie et de la sociologie, C. D. Echaudemaison, Nathan.
Le français des affaires+deux cassettes vidéo, Hatier-Didier.

Livres

La correspondance, CLE international.
Introduction aux sciences de la Communication, La Decouverte Paris, 2001
La négociation-Conduite, théorie, applications, Paris, Dalloz, 1990
La négociation internationale, Paris, CNRS, 1980

Journaux

Le Monde, Libération, Le Figaro, France soir, Expansion, Courrier International.

Magazines

Le français dans le monde, Revue des affaires européennes, Revue trimestrielle de droit européen, Revue générale de droit international public, Revue trimestrielle de droit européen, L'Express, Le nouvel Observateur, Revue du Marché Commun.

Dictionnaires

Dictionnaire d'économie et de science sociale, Nathan.
Dictionnaire didactique de la langue française, Armand Colin.
Lexique de sciences économiques et sociales, J. P. Piriou.

Publications officielles de l'Union Européenne (Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση)

Συμπληρωματικό Υλικό
Χάρτης του ΟΗΕ, UNESCO, OECD.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Διδακτικά Βιβλία- Εγχειρίδια- Λεξικά:

«Kleines Komplet», Praxis.
«Kleines Deutschland Lexicon», C.H. Beck.
«Grundstufe-Grammatik», HUEBER.
«em-Mittelstufe- Grammatik», HUEBER.
«Lesen und Hoeren», fuer das ZDaf, Εκδόσεις Καραμπάτος.

Εφημερίδες: Athener Zeitung, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Die Welt, Frankfurter Rundschau.

Περιοδικά: Der Spiegel, Stern, Focus, Willkommen (Ινστιτούτου Goethe), Deutschland της Γερμανικής Κυβέρνησης.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ (WEBLIOGRAFY):

www.who.dk.htm
www.reformmonitor.org
www.observatory.dk
www.eca.eu.int
europa.eu.int/en/comm/dg05/esf/index.htm
www.eudra.org/emea.html
www.EMCDDA.org
www.oecd.org
www.un.org

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Ο κύκλος Σεμιναρίων Εξειδίκευσης της Ειδικής Φάσης Σπουδών (διάρκεια τεσσάρων μηνών) πραγματοποιείται μετά το πέρας της Πρακτικής Εκπαίδευσης των σπουδαστών /στριών.

Στόχος του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης είναι η περαιτέρω εμπάθυνση επιμέρους θεματικών αντικειμένων του κύκλου μαθημάτων, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών, με την εκπόνηση εργασιών

Διαρθρώνεται στη βάση των τριών σεμιναριακών θεματικών αξόνων, στη βάση των οποίων διαρθρώθηκε και το Πρόγραμμα των μαθημάτων εξειδίκευσης:

Στο πλαίσιο του κύκλου Σεμιναρίων Εξειδίκευσης εκπονούνται μικρές συλλογικές εργασίες (case studies) από τους σπουδαστές κάθε τμήματος, πάνω σε επιλεγμένα θέματα που αφορούν τις επιμέρους θεματικές ενότητες του προγράμματος σπουδών, σύμφωνα τις ευρύτερες ανάγκες και ζητήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν, ως μελλοντικά στελέχη της Κοινωνικής Διοίκησης.

Οι εργασίες που εκπονούν οι σπουδαστές και σπουδάστριες έχουν τα εξής χαρακτηριστικά :

Αναφέρονται σε θέματα που απαιτούν τόσο επιστημονική επεξεργασία όσο και τεκμηρίωση.

Εντάσσονται σε ένα ολοκληρωμένο και αυτόνομο πλαίσιο συγκρότησης και παρουσίασης, στην κατεύθυνση μίας μελέτης ή έρευνας.

Εκπονούνται από ομάδες σπουδαστών/στριών κάτω από την επίβλεψη και ευθύνη ενός ή δύο καθηγητών.

Αξιοποιούν εφαρμογές πληροφορικής.

Με τον τρόπο αυτό, παρέχεται η δυνατότητα ενισχυτικής διδασκαλίας από τους διδάσκοντες με αφορμή τα θεματικά αυτά αντικείμενα, ενισχύεται το πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των σπουδαστών, όπως επίσης οι επικοινωνιακές και τεχνικές δεξιότητες, μέσα από την «από κοινού» ανάληψη γραπτών εργασιών με τη χρήση ειδικού λογισμικού και πολυμέσων.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΙΚΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Με το πέρας του κύκλου Μαθημάτων Εξειδίκευσης ανατίθεται στους σπουδαστές/στριες η εκπόνηση μικρών εργασιών (μέχρι 5.000 λέξεις), τις οποίες υποστηρίζουν κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης (μία εργασία ανά σπουδαστή ανά Σεμινάριο), που εντάσσονται στο πλαίσιο ευρύτερης μελέτης εφαρμογής ζητημάτων που αποτελούν αντικείμενο πολιτικής στα πεδία εξειδίκευσης του τμήματος.

Η διαδικασία εκπόνησης μικρών εργασιών περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

- Προσδιορισμός ευρύτερων θεμάτων –κεντρικών τίτλων εργασιών- στην κατεύθυνση μιας ολοκληρωμένης μελέτης ή έρευνας, που αφορά τους σεμιναριακούς άξονες του προγράμματος σπουδών του τμήματος, με ευθύνη του επιστημονικού υπευθύνου, σε συνεργασία με τους διδάσκοντες.
- Σχεδιασμός των επιμέρους θεμάτων που συγκροτούν την τελική μελέτη και καταμερισμός τους σε τίτλους μικρών εργασιών, από τους διδάσκοντες.
- Ανάθεση από τον επιστημονικό υπεύθυνο τμήματος σε συνεργασία με τους διδάσκοντες, επί μέρους θεμάτων και τίτλων εργασιών σε ομάδες σπουδαστών.
- Εκπόνηση των μικρών εργασιών και παρακολούθηση της προετοιμασίας των εργασιών από τους διδάσκοντες, στη βάση συγκεκριμένου προγράμματος και χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των εργασιών. Έτσι, ο κύκλος μαθημάτων, ο οποίος παρέχει θεωρητική κυρίως, κατάρτιση, ολοκληρώνεται κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων, μέσα από την παρουσίαση ομαδικών εργασιών των σπουδαστών του τμήματος. Αυτές Οι ομάδες εργασίας αποτελούνται από τρία έως πέντε άτομα και πραγματοποιούν τρίαρες προπαρασκευαστικές συναντήσεις με τους επιβλέποντες τουλάχιστον μια φορά το μήνα ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε προγράμματος.
- Παρουσίαση των εργασιών κατά τη διάρκεια του κύκλου σεμιναρίων, στη βάση προγράμματος παρουσιάσεων, παρουσία του διδάσκοντος και του συνόλου των σπουδαστών.

* * *

ΚΔ-Σ01: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ**

Στόχος του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης είναι η περαιτέρω εμβάθυνση επιμέρους θεματικών αντικειμένων του κύκλου μαθημάτων, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών, με την εκπόνηση εργασιών, που εκφράζονται μέσα από τα παρακάτω πεδία.

3. ΠΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Ο Προσδιορισμός ευρύτερων θεμάτων, ως πεδίων εργασιών, και ο ακριβής τίτλος των εργασιών στην κατεύθυνση μιας ολοκληρωμένης μελέτης ή έρευνας, που αφορά τους σεμιναριακούς άξονες του προγράμματος σπουδών του τμήματος, θα γίνει με ευθύνη του επιστημονικού υπευθύνου, σε συνεργασία με τους διδάσκοντες του Σεμιναριακού Άξονα, όπου θα συνεκτιμηθούν οι επίκαιρες ανάγκες και τα αναδυόμενα από την τρέχουσα εκπαιδευτική διαδικασία σημαντικά σημεία προς μελέτη και περαιτέρω διερεύνηση.

Η ανακοίνωση αυτών στους Σπουδαστές θα ακολουθήσει δέκα ημέρες πριν την τη λήξη του Κύκλου Μαθημάτων Εξειδίκευσης.

ΚΔ-Σ02: ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ**1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ**

Στόχος του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης είναι η περαιτέρω εμβάθυνση επιμέρους θεματικών αντικειμένων του κύκλου μαθημάτων, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών, με την εκπόνηση εργασιών, που εκφράζονται μέσα από τα παρακάτω πεδία.

2. ΠΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Ο Προσδιορισμός ευρύτερων θεμάτων, ως πεδίων εργασιών, και ο ακριβής τίτλος των εργασιών στην κατεύθυνση μιας ολοκληρωμένης μελέτης ή έρευνας, που αφορά τους σεμιναριακούς άξονες του προγράμματος σπουδών του τμήματος, θα γίνει με ευθύνη του επιστημονικού υπευθύνου, σε συνεργασία με τους διδάσκοντες του Σεμιναριακού Άξονα, όπου θα συνεκτιμηθούν οι επίκαιρες ανάγκες και τα αναδυόμενα από την τρέχουσα εκπαιδευτική διαδικασία σημαντικά σημεία προς μελέτη και περαιτέρω διερεύνηση.

Η ανακοίνωση αυτών στους Σπουδαστές θα ακολουθήσει δέκα ημέρες πριν την τη λήξη του Κύκλου Μαθημάτων Εξειδίκευσης.

ΚΔ-Σ03: ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης είναι η περαιτέρω εμβάθυνση επιμέρους θεματικών αντικειμένων του κύκλου μαθημάτων, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των σπουδαστών, με την εκπόνηση εργασιών, που εκφράζονται μέσα από τα παρακάτω πεδία.

2. ΠΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Ο Προσδιορισμός ευρύτερων θεμάτων, ως πεδίων εργασιών, και ο ακριβής τίτλος των εργασιών στην κατεύθυνση μιας ολοκληρωμένης μελέτης ή έρευνας, που αφορά τους σεμιναριακούς άξονες του προγράμματος σπουδών του τμήματος, θα γίνει με ευθύνη του επιστημονικού υπευθύνου, σε συνεργασία με τους διδάσκοντες του Σεμιναριακού Άξονα, όπου θα συνεκτιμηθούν οι επίκαιρες ανάγκες και τα αναδυόμενα από την τρέχουσα εκπαιδευτική διαδικασία σημαντικά σημεία προς μελέτη και περαιτέρω διερεύνηση.

Η ανακοίνωση αυτών στους Σπουδαστές θα ακολουθήσει δέκα ημέρες πριν την τήληξη του Κύκλου Μαθημάτων Εξειδίκευσης.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

ΚΔ -Ε01: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ - ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του εργαστηρίου Κοινωνικής Διοίκησης είναι η εφαρμογή γνώσεων, τεχνικών και εργαλείων καθώς και η δοκιμασία διοικητικών δεξιοτήτων, που έχουν αποκτηθεί κατά την διάρκεια των μαθημάτων και σεμιναρίων, που αφορούν σε επίκαιρα και μείζονος σημασίας ζητήματα Κοινωνικής Πολιτικής.

Κάτω από τον τίτλο αυτό το εργαστήριο χωρίζεται σε επιμέρους εργαστήρια τα οποία αποτελούν επικουρικές προσεγγίσεις μελέτης περιπτώσεων των αξόνων των μαθημάτων

Βασικό χαρακτηριστικό στοιχείο του εργαστηρίου είναι η διεπιστημονική, διύπηρεσιακή και πολυεπίπεδη προσέγγιση πρακτικών ζητημάτων (δομημένη ανάλυση, επεξεργασία και επίλυση προβλημάτων κατά ομάδες) και η άσκηση σε νέες μορφές μαθησιακής διαδικασίας π.χ. παιχνίδι ρόλων, προσομοιώσεις (simulation), στρογγυλές τράπεζες ... με απώτερο σκοπό την εξοικείωση με την καθημερινή πραγματικότητα του δημόσιου χώρου και του πρακτικού πεδίου Κοινωνικής Πολιτικής Επιπροσθέτως, η ταυτόχρονη παρουσία και καθοδήγηση των διδασκόντων θα οδηγήσει τόσο στην εμπέδωση όσο και στον εμπλουτισμό γνώσεων και τεχνικών καθώς και στην σταθεροποίηση αλλά και στην περαιτέρω ανάπτυξη νέων διοικητικών δεξιοτήτων.

Επίσης σκοπός του εργαστηρίου είναι να εξοικειώσει τους σπουδαστές με την καθημερινή πρακτική στο πεδίο της λειτουργίας και διαχείρισης των βασικών θεσμών Κοινωνικής Πολιτικής.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το εργαστήριο Κοινωνικής Πολιτικής επικεντρώνεται στις ακόλουθες ενότητες – υποεργαστήρια συνδεδεμένα με επίκαιρα θέματα που άπτονται των κυρίων αξόνων του προγράμματος και που δεν είχαν συμπεριληφθεί σε αυτούς. Ειδικότερα:

ΚΔ-Ε01.1 Εθνικές στρατηγικές απασχόλησης,

ΚΔ-Ε01.2 Μεταναστευτικές Πολιτικές,

ΚΔ-Ε01.3 Ευρωπαϊκές στρατηγικές απασχόλησης,

ΚΔ-Ε01.4 Αξιολόγηση πολιτικών κοινωνικής προστασίας,

ΚΔ-Ε01.5 Αξιολόγηση προνοιακών πολιτικών και πολιτικών κοινωνικής ασφάλισης,

ΚΔ-Ε01.6 Ζητήματα διάρθρωσης αγοράς εργασίας

Τέλος, οι σπουδαστές θα πρέπει να αναζητούν, να συλλέγουν, να ταξινομούν και να παρουσιάζουν τις προτάσεις τους επί συγκεκριμένων προβλημάτων του γνωστικού πεδίου των τεχνικών και μεθόδων ανάλυσης της Κοινωνικής Πολιτικής.

ΚΑ-Ε02 :ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το εργαστήριο θα αποβλέψει στην εξοκείωση των σπουδαστών με την τεχνική έκδοσης νομίμων διοικητικών πράξεων, τόσο από πλευράς τυπικών προϋποθέσεων, όσο και από πλευράς ορθής ερμηνείας και εφαρμογής του νόμου (νομιμότητα και επάρκεια αιτιολογίας, ορθή χρήση διακριτικής ευχέρειας κ.λπ.). Ειδικώς ασκούνται κυρίως μέσω «υλικών ενεργειών», θα δοθεί έμφαση σε ζητήματα αστικής ευθύνης φορέων δημόσιας εξουσίας από παράνομη συμπεριφορά οργάνων τους.

Η εμπειρία αυτή αποσκοπείται να αποκτηθεί με την παρουσίαση και μελέτη υποθέσεων που εκκρεμούν στο Συμβούλιο της Επικρατείας, δεν αποκλείεται, όμως, και η «κατασκευή» ορισμένων πλευρών των υποθέσεων αυτών, οι οποίες θα αναδεικνύουν διάφορες μορφές διοικητικής πρακτικής και των συνηθισμένων πλημμελειών της. Τα πρακτικά ζητήματα που θα επιλεγούν θα έχουν ανακύψει κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας περί μετανάστευσης και κοινωνικής πολιτικής.

2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Θα καταρτισθούν συγκεκριμένοι φάκελοι, οι οποίοι θα περιέχουν τα έγγραφα μιας υπόθεσης με την αναγκαία για το χειρισμό της νομοθεσία.

ΚΔ-Ε03: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι να βελτιώσει τις διαπραγματευτικές ικανότητες των σπουδαστών, οι οποίοι θα έχουν τη δυνατότητα να:

- προβληματιστούν για την έννοια και τη σημασία της διαπραγμάτευσης
- να αναγνωρίσουν διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης της διαπραγμάτευσης και να συζητήσουν κριτήρια επιλογής μεταξύ τους
- να αναλύσουν σημαντικές τεχνικές πτυχές της διαπραγμάτευσης
- να εξασκηθούν στην πρακτική εφαρμογή των συμπερασμάτων του εργαστηρίου

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Άσκηση διαπραγμάτευσης σε μικρές ομάδες

B. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ - ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ

Τρόποι προσέγγισης της διαπραγμάτευσης

Γ. ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ

Δ. ΕΞΑΣΚΗΣΗ

Εξάσκηση στη διαπραγμάτευση-προετοιμασία και διεξαγωγή διαπραγμάτευσης

ΚΔ-Ε04: ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι να παρουσιαστούν και να αναλυθούν συγκεκριμένες περιπτώσεις από τη διοικητική εμπειρία, που αναδεικνύουν προβλήματα που αντιμετωπίζονται κατά την άσκηση της διοικητικής δράσης. Η παρουσίαση των περιπτώσεων αυτών θα πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με το Συνήγορο του Πολίτη.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. Σχέσεις Κράτους - Πολίτη

B. Ποιότητα ζωής

Γ. Ανθρώπινα Δικαιώματα και Διοίκηση

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Εμπειρικό υλικό σε φακέλους που διαμορφώνονται από τις εισηγήσεις.

ΚΔ-ΕΠ05 : ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Το μάθημα αυτό στόχο έχει να γνωρίσει στους σπουδαστές εργαλεία ανάπτυξης ιστοσελίδων προκειμένου να τους δώσει γνώσεις και δεξιότητες για συντήρηση και επικαιροποίηση ιστοσελίδων.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Εισαγωγή στα εργαλεία Δημιουργίας Ιστοσελίδων- FrontPage

- Τι είναι ο Παγκόσμιος Ιστός
- Τι είναι οι ιστοσελίδες και η γλώσσα HTML
- Διακομιστής Ιστού, τοποθεσία ιστού
- Αρχεία πολυμέσων σε ιστοσελίδες
- Εισαγωγή στην δημιουργία ιστοσελίδων
- Εργαλεία Δημιουργίας Ιστοσελίδων
- Βασικά χαρακτηριστικά του FrontPage

Βασικές μορφοποιήσεις ιστοσελίδων

- Δημιουργία τοποθεσίας ιστού με χρήση οδηγού,
- με χρήση προτύπου. Κενός ιστός.
- Διαχείριση ιστοσελίδων
- Εισαγωγή κειμένου, εισαγωγή αρχείου σε ιστοσελίδα,
- βασικές μορφοποιήσεις
- Υπερσύνδεσμοι, σελιδοδείκτες

Εισαγωγή πολυμέσων

- Προσθήκη Εικόνας-Γραφικών
- Συνδυασμός κειμένου-εικόνας
- Εικόνα φόντου
- Σύνδεσμοι από εικόνα
- Εισαγωγή ήχου και κινούμενης εικόνας

Πίνακες – Πλαίσια - Φόρμες

- Δημιουργία και επεξεργασία πίνακα
- Εισαγωγή και διαχείριση πλαισίων
- Κοινόχρηστα περιγράμματα και γραμμές πλοήγησης
- Θέματα στο FrontPage
- Δημιουργία ενσωματωμένων φύλλων στυλ

Πίνακες – Πλαίσια - Φόρμες

- Δημιουργία διασυνδεδεμένων φύλλων στυλ
- Δημιουργία φόρμας με οδηγό φόρμας
- Δημιουργία φόρμας από την αρχή, εισαγωγή και επεξεργασία βασικών χειριστηρίων φόρμας
- Πρότυπα σελίδων με φόρμες

Προσθήκη Εφέ

- Διαχειριστής πινακίδας διαφημίσεων
- Μετρητής επισκέψεων
- Πλαίσιο κυλιόμενου κειμένου
- Κουμπιά αιώρησης
- Χρονοπρογραμματισμός εμφάνισης εικόνας
- Πίνακας περιεχομένων κ.λ.π.

Μελέτη Περίπτωσης

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

1. **The book of IRC : The ultimate guide to IRC**, Alex Charalabidis, 1999
2. **Chat...Chat...Chat**, J. Komorn, 2000
3. **Internet : The Complete Reference**, Mc Graw Hill, 1999
4. **101 Essential Tips using the Internet**, C. Lewis, Inc Dk Publishing, 1997
5. **Practical Internet Groupware**, J. Udell, O'Reilly & Associates, 1999
6. **Personal Videoconferencing**, E. Rosen, Manning Publications, 1996
7. **Το πρώτο Βιβλίο του Frontpage 2000**, Ευαγγ. Μπανδήλα, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 1999
8. **Πλήρες Εγχειρίδιο του Frontpage 2000**, Daniel. A. Tauber – Brenda Kieman – Mollie. E. Holzschlag, 1999

ΚΑ-Γ03 : ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: ΑΓΓΛΙΚΑ - ΓΑΛΛΙΚΑ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ

Σκοπός των σεμιναρίων είναι η πρακτική πλέον επαφή των σπουδαστών με τη γλώσσα και η ολοκλήρωση της κάλυψης ειδικών γλωσσικών δεξιοτήτων επαγγελματικού τύπου σε θέματα που άπτονται των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας. Η μεγαλύτερη έμφαση δίνεται στη σημασιολογική και διερευνητική διάσταση της γλώσσας, μέσα από μια εφαρμοσμένη κατάρτιση μέσω μικρών εργασιών και πρακτικής εξάσκησης.

Σημειώνεται επίσης ότι η γλωσσομάθεια των σπουδαστών στον β' κύκλο αυξάνεται κατά ένα επίπεδο.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Οι Τεχνικές Διαπραγματεύσεων και η Επίλυση Συγκρούσεων είναι από τα βασικά στοιχεία της εξειδικευμένης αυτής φάσης. Η επαφή με την ξένη γλώσσα γίνεται:

- με στρατηγικές ανάπτυξης των γλωσσικών δεξιοτήτων μέσω του προγραμματισμού δραστηριοτήτων, της κατανόησης λήψης αποφάσεων και της επεξεργασίας ιδεών.
- με περαιτέρω ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων προφορικής και γραπτής επικοινωνίας επαγγελματικού τύπου (παρουσίαση θέματος, αίτηση, ανακοίνωση, περίληψη, αναφορά, νόμοι, πρακτικά, ενημερωτικά δελτία).
- με εμβάθυνση και ανάλυση θεματικών αντικειμένων του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης και εκπόνηση εργασιών των σπουδαστών.

Τεχνικές και Παρουσίαση Ομιλίας.

Τήρηση Αρχείων και Πρωτοκόλλου και διεκτεραίωση αλληλογραφίας.

Θέματα και παράγοντες οι οποίοι αφορούν την Υγεία και την Κοινωνική Πρόνοια

Θέματα Μεταναστευτικής Πολιτικής και η Πρακτική Αντιμετώπισή τους.

Πρακτικές Πολιτικής Προστασίας.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Αξιοποιείται η ξενόγλωσση βιβλιογραφία που χρησιμοποιείται για το σύνολο των μαθημάτων του Τμήματος. Η βασική ορολογία για κάθε θεματικό πεδίο αποδελτιώνεται από τον Τύπο και τις Επίσημες Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Εκδόσεις και χρησιμοποιείται ως αυθεντικό υλικό προς επεξεργασία. Ταυτόχρονα, χρησιμοποιούνται τα ηλεκτρονικά αρχεία Υπουργείων τα οποία έχουν άμεση σχέση με τα προς μελέτη θέματα καθώς και τα αντίστοιχα Ευρωπαϊκά και διεθνή ηλεκτρονικά αρχεία.

Η ενδεικτική βιβλιογραφία η οποία χρησιμοποιήθηκε για την ειδική φάση σπουδών συνεχίζει να χρησιμοποιείται εμπλουτισμένη με αυθεντικό υλικό από τις παραπάνω πηγές και τους διαδικτυακούς τόπους που προτείνονται